ЮУ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 49 (8271) ФЕВРАЛИИН 27 СРЕДА 1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

1957 МАРТЫН 1957 3 ВОСКРЕСЕНЬЕ

БМАССР-эй нютагай Соведүүдтэ һунгаха үдэр

Библиотекэнүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха

Хүдөө нютагуудтахи культурын гуламтануудай нэгэниинь библиотекэ болоно. Культурно-гэгээрэлэй бусад эмхи зургаануудтай хамта хүдөөгэй библиотекэнүүд арад зониие коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэдэнь партийна организацинуудта бодото туһаламжа үзүүлхэ уялгатай. Библиотекэнүүд хүнэй оюун бодолой тэжээл болохо, уранһайханай номуудые арад зоной дунда тараажа, ажалшадай культурна хэмжээ улам дээшэлүүлхэ гэһэн нангин уялгатай. Тэдэ өөһэдынгөө хүдэлмэри коммунистическэ общество байгуулжа байһан советскэ хүнүүдэй ажабайдалтай, колхоз, МТС, предприяти бүхэнэй бүтээжэ байһан ажалтай нягта холбоотойгоор ябуулха зэргэтэй.

Манай республика дотор хүдөөгэй 185 библиотекэ тоологдоно. Политическэ, уранһайханай, арадай ажахын ба культурын бүхы һалбаринуудые харуулһан номуудайнь тоо жэлһээ жэлдэ олошорно. Библиотекэһээ ном абажа уншагшад мүн олон болоно. Энэ хадаа хүдөөгэй арад зоной культурна хэмжээнэй, тэдэнэрэй оюун бодолой эрилтын улам бүри ургажа байһаниие элеэр гэршэлнэ.

Библиотекэнүүдтэ материальна база байгуулха, тэдэниие тусхай мэргэжэлтэй хүнүүдээр хангаха хэрэгтэ нютагуудтахи партийна, советскэ организацинуудай анхаралаа хүсэдөөр хандуулдаг газарта библиотекэнүүдэй хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана. Мүнөө үеын эрилтэнүүдые амжалтатайгаар дүүргэжэ хүдэлдэг библиотекэнүүд хүдөө нютагуудаар яһала бии. Тиимэ библиотекэнүүдэй тоо жэл бүри олон болоно.

Мухаршэбэрэй аймагай Шэнэ-Заганай хүдөөгэй библиотекэ һайн хүдэлмэреэрээ бүхы аймаг соогоо үнинэй суурхадаг болонхой. Энэ библиотекые даагшаар Елена Климентьевна Брун гурбадахи жэлээ ажаллана. 1955 онойхитой сасуулхада, мүнөө үедэ энэ библиотекын уншагшадай тоо 6 дахин олошороо. Мүнөө Шэнэ-Заган нютагай айл бүхэн библиотекэһээ ном абажа уншадаг болонхой.

Елена Климентьевна гансал библиотекэ соогоо һуужа байдаггүй, харин ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулалсадаг эдэбхитэй агитатор юм. Арад зондо элидхэл, лекци уншадаг, политическэ, хүдөө ажахын ба бусад асуудалаар хөөрэлдөө хэдэг. Мүн колхозой холын фермэ, гүүртэнүүдээр ябадаг, нүүдэл библиотекэ эмхидхэжэ, культбаза, улаан булангуудта эльгээдэг байна. Мүнөө үедэ нүхэр Е. К. Брун агитпунктые даагшаар хүдэлнэ. Пунктнь элдэб түхеэрэлгэнүүдээр элбэг. Тэндэнь фотомонтажнууд, плакадууд, уряа лозунгнууд үлгэгдэнхэй.

Кабанскын аймагай Посольскын хүдөөгэй библиотекэдэ ороходо аятай зохид байдаг. Библиотекынь гэр уужам, һаруул, гэрэлтэй. «Түрүү загаһашадай ажалай дүй дүршэлтэй танилсагты!» гэжэ уряалһан монтаж бэлдэгдэнхэй. Хажуудань эндэхи колхозой зургаадахи табанжэлэй түсэб харуулагдана. «Түрүү һаалишадай дүй дүршэл шудалагты!», «Орооһото культуранууд—хүдөө ажахын үйлэдбэриин үндэһэн» гэһэн монтажнууд һонирхолтой. Гадна, нютагай Соведүүдэй һунгалта тухай олон уряа-лозунгнууд, плакадууд, монтажнууд Посольско библиотекэ соо бэлдэгдэнхэй.

Библиотекые даагша нүхэр Трескин колхознигуудые, загаһашадые ном олоор уншадаг болгохын түлөө оролдолго хэшээл ехээр гаргана. Холын фермэнүүдтэ нүүдэл библиотекэ эльгээдэг, уншагшадай конференци һонирхолтойгоор үнгэргэдэг юм.

Гэхэ зуура, республика доторнай хангалтагүйгөөр ажалладаг хүдөөгэй библиотекэнүүд үшөөл дайралдана. Ажабайдалтай, колхозно үйлэдбэритэй ямаршье холбоогүйгөөр хүдэлдэг библиотекэнүүд яһала олон. Тиимэ библиотекэнүүд соо ороходо колхозой, МТС-эй, предприятиин ажабайдал, ажал хүдэлмэри тухай бишыханааршье дурдаһан зүйлнүүд байхагүй. Номуудые олон хүндэ уншуулхын түлөө зарим библиотекэнүүд оролдодоггүй байха юм. Хориин аймагай Анаагай, Ашангын хүдөөгэй библиотекэнүүд, Закаменай аймагай Хамниин, Зэдын аймагай Гэгээтэйн хүдөөгэй библиотекэнүүд хангалтагүйгөөр хүдэлнэ. Литературна вечернүүдые, уншагшадай конференцинүүдые, библиографическа шэнжэлэлгэ эдэ библиотекэнүүд огто хэдэггүй гү, али тон үсөөнөөр хэдэг байна. Гадна, колхозой холын фермэнүүд дээрэ ажаллагшадта нүүдэл библиотекэ эмхидхэжэ эльгээдэггүй, библиотекарьнуудынь өөһэдөө тиишэ ябадаггүй байха юм.

Хүдөөгэй библиотекэнүүдэй хүдэлмэридэ аймагай библиотекэнүүд методическа туһаламжа үзүүлхэ ёһотой. Аймагай библиотекын хүдэлмэрилэгшэд үе-үе болоод лэ хүдөө гаража, бага дүй дүршэлтэй библиотекарьнүүдтэ яажа хүдэлмэреэ һайжаруулха тухай заажа үгэдэг байха зэргэтэй. Энэ талаар Заиграйн аймагай библиотекэ (даагшань нүхэр Пшеничникова) ехэхэн хүдэлмэри хэнэ.

Библиотекэнүүдэй хүдэлмэри бүри һайжаруулхын тула таарамжатай, уужам, уншалгын таһалгатай байра бэлдэжэ үгэбэл һайн һэн. Теэд нютагай Соведүүд энэ хэрэгтэ анхаралаа хүсэд хандуулнагүй. Жэшээнь, Зэдын аймагай Гэгээтэйн хүдөөгэй библиотекэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлениин гэрэй нэгэ бишыхан таһалга соо байдаг юм. Тэндэнь хүнэй эрьелдэхэшье зай үгы гэхээр. Теэд Гэгээтэйн сомоной Совет библиотекээ һайн байратай болгохо гэжэ хэмжээ абанагүй. Заһабарилаад, һэльбээд библиотекэ болгомоор гэр тэндэнь бии ха юм.

Зорилго юуб гэхэдэ, нютагуудтахи партийна, советскэ организацинууд культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудта, тэрэ тоодо—хүдөөгэй библиотекэнүүдтэ онсо анхарал хандуулжа, хүдэлмэриинь һайжаруулха, зохистой гэр байрануудаар хангаха уялгатай. Республикын Культурын министерство хүдөөгэй библиотекэнүүдтэ ажалладаг хүдэлмэрилэгшэдөөр тусхай мэргэжэлтэй, эрдэмтэй, өөһэдынгөө хэрэг хүсэд мэдэхэ хүнүүдые табиха, тэдэнэрэй хүдэлмэридэ саг үргэлжэ туһаламжа үзүүлхэ ёһотой.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведые зарлаха тухай

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тогтооhонь:

Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын дүрбэдэхи зарлалай Верховно Соведэй дүрбэдэхи сессиие 1957 оной мартын 25-да Улан-Удэ городто зарлаха.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан.
1957 оной февралиин 26.

Арадай кандидадууд

Кандидадууд һунгагшадтаяа уулзаба

Кяхтын МТС-эй механизаторнууд аймагай, сомоной Соведүүдэй депутадта кандидадаар дэбжүүлһэн хүнүүдтэеэ һаяхан уулзаба.

Һунгуулиин участогай комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр И. Коростылев кандадуудтай уулзалгада зорюулагдаһан вечер нээгээд, тобшо үгэ хэлээ.

Һунгагшад П. Аксенов, В. Жильцов, С. Чимбеев гэгшэд кандидадуудай ажал хүдэлмэри, намтар тушаа хэлэһэн байна.

Удаань кандидадуудта үгэ үгтөө. Кяхтын аймсоведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн, Ленинэй нэрэмжэтэ кохозой һаалишан Н. Б Ванчикова, МТС-эй главна инженер И. И. Донской, багша М. И. Перевалова гэгшэд һунгагшадай найдабариие харюулхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдохобди гэжэ хэлээ.

И. Осеев, агитпунктые даагша.

* * *

Модоной заводой клуб соо эндэхи һунгагшад олоороо суглараа. Тэдэнэр Улан-Удын Горсоведэй, Пригороднэ райсоведэй депутадуудта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн нүхэдтэйгөө уулзажа, ажал хэрэг, ажаһуудал, мүн бии байһан дутагдалнууд тухайгаа, тэдэниие яажа усадхаха байһанаа хөөрэлдэбэ.

Заводой хүдэлмэрилэгшэд ажалаараа алдаршаһан, олоной хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг эрхим нүхэдөө депутадта кандидадууд болгон дэбжүүлһэн байна. Марк Ефимович Чебунин, Рюрик Григорьевич Левахин, Нина Леонтьевна Степанова, Иннокентий Семенович Щукин болон бусад солото хүдэлмэрилэгшэдые заводой коллектив һайн мэдэдэг. Тэдэнэр абьяастай ажалаараа, даруу түбшэн зангаараа нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болонхой.

Һунгагшад эрхим нүхэдөө арадай засагта дэбжүүлхэ зуураа, найдаһан найдабариемнай һайнаар харюулагты гэжэ захина.

Һунгагша нүхэр Драган үгэ хэлэхэ зуураа, манай депутадууд арад зондоо алба хэнэ, тиимэһээ ажалшадай аша туһада хамаг хүсэеэ үгэхэ уялгатай гэбэ. Манай заводой, сэмбын фабрикын олохон хүдэлмэрилэгшэдэй бүлэнэр Нарһата гэжэ шэнэ тосхондо ажаһуудаг. Энэ тосхониие болобосон түхэлтэй болгохо, магазинуудые нээхэ, автобус ябуулдаг болгохо хэрэгтэ манай депутадууд туһалха гэжэ найданабди, гээд нүхэр Драган үгэеэ дүүргэнэ.

Удаань олон һунгагшад үгэ хэлэжэ, депутадуудтаа захяа үгэбэ.

Д. Аюшеев, һунгагша.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүүн гарһаа Хэжэнгын аймсоведэй депутадта кандидат Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон **Б. Р. Базарова**, Улан-Удын горсоведэй депутадта кандидат модоной заводой мастер **В. Ф. Алексеев**, Городской райсоведэй депутадта кандидат хилээмэнэй комбинадай хүдэлмэришэн **В. Е. Завьялова**, Улан-Удын горсоведэй депутадта кандидат багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институдай директор **А. В. Никоров**.

Серафима Павловна Хусаева

Нёдондо жэлдэ һү һаалгаар аймаг соогоо түрүүлһэн Серафима Павловна Хусаева Николай хүбүүнтэеэ үнеэдэйнгээ байрые сэбэрлэжэ байба.

Даажа абаһан 14 толгой үнеэдһээ Серафима Павловна нёдондо жэлдэ 1400 литр һү һааһан, энэ жэлдэ 1600 литр һааха гэжэ уялга абаһан байна.

Ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, үнеэдээ тобир тарганаар үбэлжүүлдэг байһан дээрэһээнь Байкало-Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд Серафима Павловнае аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлһэн байха юм.

Мүнөө Хусаевагай даажа байһан 14 үнеэдэйнь дүрбэниинь тугаллан хай.

— Бүдүүн тэжээлээр, силосээр, концентрадаар мүнөө дээрээ элбэг байнабди. Ядалдангүй үбэлжэхэ байхабди,— гэжэ Хусаева хөөрэнэ. —Һаамхай үнеэдтээ арба-арбан хоёр килограмм үбһэ, гурба-гурбан килограмм солоомо, нэгэ килограмм концентрат үгэнэбди. Һаалишан Наталья Максимовна Паховецкая һү һаалгаараа бидэнэрэй дунда түрүүлжэ ябана. Мүнөө минии найман үнеэд һаагдана. Үнеэд бүхэнһөө таба-зургаан литр һү һаанаб. Багал байна даа, оролдохол, ажаллахал хэрэгтэй, хэлэһэн үгэдөө хүрэжэл үзэхэ ёһотойб.

Колхозойнгоо гэшүүдэй үзүүлһэн энэ этигэл найдабариие нүхэр Хусаевагай бэелүүлхэнь дамжаггүй.

Л. Владимиров.

Эрхим механизатор

Дмитрий Семенович Злыгостев 1940 ондо механизаторнуудай һургуули дүүргээд, Ториин МТС-тэ хүдэлмэрилхөөр ерээ һэн. Нүхэр Злыгостев түрүүшын үдэрһөө захалжа, оролдосотой шадамар тракторист байһанаа харуулба. МТС-эй дирекци энэ эдэбхитэй ажалшые тракторна бригадын бригадираар дэбжүүлһэн юм.

Уданшьегүй нүхэр Злыгостев Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда мордоо һэн. Белорусска фронтдо советскэ сэрэгшэдтэй хамта фашистска булимтарагшадые сохилсожо, хэдэн удаа правительственна шанда хүртэһэн юм.

Дайнай һүүлдэ Дмитрий Семенович түрэл нютагаа бусажа ерээд, өөрынгөө бригадые тушаан абаа һэн. Тэрэнэй бригадын элдүүрилһэн газар дээрэһээ саг үргэлжэ үндэр баян ургаса хуряагдана.

МТС-эй дирекци нүхэр Злыгостевые 1955 ондо участково механигай тушаалда дэбжүүлһэн байгаа.

Нүхэр Злыгостев өөрынгөө даалгабарита ажалда үнэн зүрхэнһөө хандана. Тэрэнэй дурадхалаар Маленковой нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ хүдэлмэрилдэг тракторна 2 бригада хамтаруулагдажа, томодхогдоһон 1 бригада болгогдоо. Тэрэнь бригадын ажалай эмхидхэлые нилээд һайжаруулба. Дмитрий Семенович эрхим механизатор байһан туладаа өөрынгөө участогай хүдэлмэришэдтэ техническэ туһаламжа үзүүлдэг, даажа байһан машинануудаа һаадгүйгөөр ябуулхын тула ехэ оролдолго гаргадаг байна.

Д. С. Злыгостев трактористнуудайнгаа байра байдалаар саг үргэлжэ һонирхожо, тэдэнэрые түлеэ залһаар, талха гурилаар хангахые оролдодог.

Ажал хүдэлмэридөө оролдосотой, нүхэдтөө энэрхы байһан туладаа Д. С. Злыгостев нютагтаа хүндэтэй болонхой. Ториин аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд өөһэдынгөө хамтын суглаан дээрэ энэ эрхим механизаторые аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлбэ.

Н. Вшивков.

Мяханай комбинадай агитпунктда

Улан-Удын мяханай комбинадай клубай дэргэдэ һунгуулиин 69-дэхи участогай агитпункт эмхидхэгдээ. Агитпунктын ханануудынь элдэб плакадуудаар, фотомонтажнуудаар гоёогдон шэмэглэгдэнхэй.

Эндэ «Зургаадахи табанжэл—манай арадай дайшалхы программа» гэһэн фотомонтаж, «Совет ороной залуу үетэн» гэжэ залуушуулда зорюулагдаһан фотомонтажые һунгагшад илангаяа ехээр һонирхон харана.

Агитаторай буланда һунгуули тухай элдэб литература бии. Үдэр бүри томилогдодог дежурна агитаторнууд, консультантнууд һунгагшадай асуудалнуудта харюунуудые үгэнэ. «СССР-эй гражданинууд ажаллаха, амарха, эрдэмдэ һураха эрхэтэй» гэһэн стенд мүн тэндэ харахат. Стендын бүлэг бүхэн зурагуудаар гоёогдонхой.

Илангаяа үдэшэлэн агитпунктда хүн зон олоороо—хүгшэн залуугүй сугларна. Зарим һунгагшад шатар, домино табижа наададаг, заримаинь шэнэ газетэ, журналнуудые уншадаг.

Агитпунктда лекци, элидхэл ходо уншагдажа байдаг. Һаяхан комбинадай главна инженер нүхэр Б. И. Батурин Арадай засагта—Хитад орон ошоһон тухайгаа һунгагшадта хөөрэжэ үгөө.

«Мяханай комбинат 6-дахи табанжэлдэ» гэһэн комбинадай директор нүхэр Карасёвой элидхэлые һунгагшад ехэтэ һонирхон шагнаа. Февралиин 15-да асуудалнуудта харюу үгэлгын вечер үнгэргэгдөө.

Мяханай комбинадай партийна организациин агитколлектив һунгуулида бэлэдхэлэй ехэхэн хүдэлмэри һунгагшадай дунда ябуулжа байна.

А. Шестаков.

Түрүү хонишон аймсоведэй депутадта кандидат

1929 он Үмсын ажалтай үгытэй ядуу тарияашадай, малшадай олоороо ниилэжэ, хамтын ажал тогтоожо байһан үе. Тэрэ үедэ үгытэй тарияашан ябаһан Максар Доржиевич Доржиев бүлэнэртэйгөө хамта колхозой гэшүүн болоһон байгаа...

—Колхоздо ороһон жэлдээ ниитын мал харууһалаа бэлэйб,—гэжэ Максар Доржиев хөөрэнэ.—Һая колхоз бии боложо, үмсын ажалтайшуул нэгэ-хоёр үхэр малаа хамталжа, ажаллажа эхилээ һэмди. Тэрэ гэһэнһээ хойшо ехэнхи наһаяа мал, хонин ажал дээрэ үнгэргөөб.

Нүхэр Доржиев гансашье мал ажал дээрэ ажаллаа бэшэ, мүн колхозой ехэ ехэ барилгануудта хабаадалсаа, тарян ажал дээрэ хүдэлмэрилөө.

—Максар Доржиевич ямаршье ажалда ябахадаа ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг, эсэхэ сусахые мэдэдэггүй хүн юм,—гэжэ Молотовой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Кавелин хөөрэнэ.—Һүүлэй арбаад гаран жэлэй туршада колхозой хонин һүрэгые харууһална. Энэ үе соогоо нүхэр Доржиев ниитын хонидые адуулхадаа ехэхэн дүй дүршэлтэй болоһон, хонишодойнгоо дунда хүндэтэй, аха заха нүхэрынь болоһон хүн.

1956 оной хабар нүхэр Доржиевай даажа байһан отарынхид аймаг соогоо эгээн түрүүлэн эртын хурьгадые абаха гэһэн зорилго урдаа табяа һэн. Тиигэжэ отарын бүхы эхэ хонид хараалагдаһан сагһаа эртэ ороондо оруулагдаһан байгаа. Мүнөө тэрэнэй даажа байһан отарада хонид олоороо хурьгалжа эхилэнхэй. Һүүлэй мэдээнэй ёһоор, отарадань хамта дээрээ 200 гаран хурьгад абтаад байна. Абтаһан хурьгадынь кошарно-базова аргаар түлжүүлэгдэнэ. Хурьгалһан хонидынь һү үгэсөөрөө үбһэ хулһа, концентрат эдинэ. Хонидые тиигэжэ эдеэлүүлхэдэ хурьгад садатараа эхээ хүхэдэг байна. Хонидой хашаан соо ороходо һаяшаг гараһан хурьгад хүнһөө бэшээрхэһэн янзатай тэб-тэб дэбхэрэлдэн эхынгээ хажууда гүйлдэн ошоно.

Заахан байхадаа һайнаар түлжэһэн хурьгад хабар болотор яһала томо болошоһон байжа, дулаархада эхэнүүдтэеэ хамта бэлшээридэ гаралсадаг. Тиигэжэ эртээнһээ хээрэ бэлшэжэ һураһан хурьгад түргөөр ехэ болодог байна. «Бүхэли зундаа, намартаа бэлшэһэн хурьгаднай бүдүүн хонид болодог» гэжэ отарын хонишод хөөрэлдэнэ.

—Үбэлэй үедэ хонидые һайнаар харууһалхада хонидой хүсэ шадал һайн байхаһаа гадна, тобир томо хурьгад абтадаг, ехэ нооһон хайшалагдадаг,—гэжэ нүхэр Доржиев хөөрэнэ.

Нүхэр Доржиев хонидоо бүхэли үбэлдөө хээрэ адуулжа гарахадаа, тэдэнээ шадал һайнтай байлгахын түлөө оролдодог, эдисэ һайнтай газараар тараан бэлшээдэг байна.

—Хонин һүрэг хадаа хээрэ—бэлшээридэ ябаха дуратай юм. Үбэлэйшье, зунайшье үедэ тэдэнэй хоцо зайжа, бэлшэжэ ябахадань һайн,—гэжэ нүхэр Доржиев дарууханаар хөөрэнэ.

Нүхэр Доржиев ниитын хонин һүрэгые олон жэлдэ адуулжа, ехэхэн юумэ ойлгожо, хаража абаа. Жэшээлхэдэ, хонид һалхигүй үбэлэй шэмэрүүн хүйтэниие зунай аяма халуунһаа дээрээр дабадаг. Тиихэдэ хонидые үбэлэй үедэ дан халуун байрада байлгахада муу. Ушар юуб гэхэдэ, халуун байрада байхадаа нэн түрүүн, хонидой нооһониинь муудадаг, хүйтэндэ гарахадаа бэлээр даарадаг байна. Мүнөө нүхэр Доржиевай даажа байһан хонид Читын хонишодой дүй дүршэлөөр—хотондо байлгагдана.

—Энэ жэлдэ саһан багаар орожо, эдисэ ехэ һайн. Хаанашье ошо, ошоһон лэ газарта хагдан, солоомо элбэг байдаг. Урда жэлнүүдтэ хүр саһа уудалжа хонидтоо хагда гаргажа үгэдэг байгаабди. Тиихэдэ хонид хатуу хүр саһа малта малтаһаар шэлбээ шалбалдаг, ехэ зободог һэн. Өөдтэйшье юумэ оложо эдидэггүй бэлэй. Энэ жэл ниитын мал, хонин ажалда ехэ таатай зохид һайн жэл боложо байна даа,—гэжэ үбгэн Доржиев соггойхоноор хөөрэнэ. —Хонидоо 3—4 час тухай эдеэлүүлжэ дулаасуулаад, дабһатай уһаар уһалдаг байнабди. Тэрэнэй удаа концентрат эдюулэгдэнэ,—гэжэ тэрэ саашань үгэеэ үргэлжэлүүлнэ.

Ажахын үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдэй ёһоор, Максар Доржиевич Доржиев һамгантайгаа хамта 250 пүүд таряа, 16 мянган түхэриг сэбэр мүнгөөрнь абаһан байна.

Зэдын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд хамтынгаа суглаан дээрэ Максар Доржиевич Доржиевые Доодо Үшөөтэйн 12-дохи һунгуулиин округһоо аймагай Соведэй депутадта кандидат болгон дэбжүүлһэн байгаа.

Максар Доржиевич Доржиев нютагайнгаа ажалшадай үзүүлһэн энэ хүндэтэй, харюусалгатай найдабариие харюулхань лабтай.

Б. Цыремпилов.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Коммунистнуудай найдамтай туһалагшад

И. КОНДРАТЬЕВ, КПСС-эй обкомой инструктор

Партиин Яруунын айком, партийна эхин организацинууд һүүлэй үедэ комсомолой организацинуудые хүтэлбэрилгэеэ яһала һайжаруулжа, залуу үетэниие хүмүүжүүлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулдаг болоһон байна.

Иимэһээ эндэхи комсомолой организацинууд залуушуулай дунда эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри урданайхиһаа ханигүй һайнаар ябуулдаг болоо. Иигэжэ залуушуулай эдэбхи хэшээл дээшэлнэ. Залуушуулай үүсхэлээр уранһайханай самодеятельностиин кружогууд байгуулагдаад, хүдэлжэ байнхай.

Комсомолой айком самодеятельностиин хэрэгые хүгжөөхын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Мүнөө уранһайханай самодеятельностиин эдэ коллективүүд хүршэ колхозуудаараа ябажа, концертнүүдые табидаг, дүршэлөө андалдан абалсадаг болоо. Жэшээнь, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой уран бэлигтэн Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо ошоһон, ворошиловайхид «Путь социализма» колхоздо ошоһон байха юм.

Уран бэлигтэнэй табиһан концертые залуушуул, колхознигууд, механизаторнууд һонирхон хаража, сүлөөтэй сагаа һайнаар үнгэргэнэ.

Һүүлэй үедэ хүдөө тосхонуудта залуушуулай вечер үнгэргэгдэдэг болонхой. «Коммунизм», Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо, Эгэтын МТС-тэ үнгэргэгдэһэн вечернүүд һонирхолтой байба. Иимэ вечернүүдые үнгэргэхын тулада комсомолшууд һайнаар бэлэдхэдэг, һонирхолтой программа зохёодог байна.

Шэнэ жэлһээ хойшо спортоор хэдэн мүрысөөн үнгэргэгдөө. Мүрысөөндэ залуушуул олоороо хабаадалсана. Мүнөө тэндэхи залуушуул Бүхэсоюзна фестивальда бэлэдхэжэ байнхай. Апрель һарада аймагай залуушуулай фестиваль үнгэргэгдэхэнь. Колхоз, МТС бүхэндэ байгуулагдаһан эмхидхэлэй комитедүүд фестивальда бэлэдхэлые хүтэлбэрилжэ байнхай.

Залуу үетэнэй дунда эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулһанай ашаар тэдэнэр ажахын болон ниитэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Аймагай залуушуул һунгалтада бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ хэшээлтэйгээр хабаадалсажа, һунгагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэнь парторганизацинуудта туһална. Хэдэн арбаад комсомолшууд, залуушуул агитатораар хүдэлмэрилнэ. 100 гаран комсомолшууд болон залуушуул һунгуулиин комиссида оролсонхой. 20 гаран залуу колхознигууд, механизаторнууд, хүдөөгэй интеллигентнэр нютагай Соведүүдэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэнхэй. Тэдэнэй тоодо түрүү тракторист Павел Иннокентьевич Минеев, эрхим һаалишад Намжилма Дугданова, Валентина Андреева, загаһаша басаган Любовь Галимова болон бусад оролсоно.

Колхозууд болон совхоздо комсомолшууд-залуушуулай 20 гаран бригада эмхидхэгдээд, фермэ, гүүртэ, отара дээгүүр ажаллажа байнхай. Аймагай комсомолшууд үбэлэй һарануудта абтаха хурьгадые бүрин бүтэнөөр түлжүүлхын тулада энэ хэрэгые шефтээ абаа. Айкомой уряалаар 40 гаран комсомолшууд болон залуушуул түл абалсахын тулада аймагай центрһээ хүдөө нютагуудта гаранхай.

Залуу үетэнэй үүсхэл хэшээлэй горьтойгоор дээшэлжэ байһые «Путь социализма» колхозой комсомолшуудай, залуушуулай жэшээ дээрэһээ хаража болоно. Колхозой парторганизаци комсомолшуудта саг үргэлжэ туһалдаг байна. Партбюрогой заседани, коммунистнуудай суглаан дээрэ комсомолой организациин хүдэлмэри тухай асуудал хирэ хирэ болоод лэ табигдажа, зүбшэн хэлсэгдэнэ. Үбэлжэлгын эхилэмсээр партийна организаци залуушуулда хандан «мал ажал дээрэ хүдэлхөөр гарагты» гэжэ уряалһан юм. Энэ уряалда харюу болгон эгээн түрүүн комсомолой организациин секретарь Будажап Шопхондоев мал ажал дээрэ хүдэлжэ эхилээ. Тэрэнэй жэшээгээр үшөө 20 шахуу залуу хүбүүд, басагад фермэ, отарануудта гараа. Аша нютагта байрладаг һаалиин гүүртэдэ залуушуулай бригада байгуулагдаа. Энэ бригадые комсомолой комитедэй гэшүүн Цырен-Ханда Доржиева ударидана.

Партбюрогой, комсомолой комитедэй дурадхалаар колхозой правлени залуу малшадые дүршэлтэй, үнинэй ажаллажа байһан колхознигуудта даалгаа. Шадамар һаалишан Цыжип Гармаева Ашын гүүртэдэ ерэһэн залуу малшадта туһалжа, ажалдань дадхаан һургажа, дүршэл олгоно.

Залуу малшад һайн байратай, дулаан хубсаһатай болонхой. Тэдэнэй культурна эрилтэ һайнаар хангагдана. Мал ажал дээрэ залуушуулые олоор эльгээһэн энэ колхоз малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна. Һү һаалга үдэр бүри дээшэлнэ. Аша нютагай залуушуулай бригада 4 һара соо үнеэн бүриһөө 340 литр һү һаажа, колхоз дотороо түрүүлжэ ябана. Энэнь урда жэлэй энэ үеынхиһөө 130 литр ехэ болоно. Зарим үнеэдһээ сүүдхэдээ хахад пүүд һүн һаагдана.

Мүн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо залуушуул олон юм. Парторганизаци залуу үетэниие артелиин ажалда эдэбхитэйгээр хабаадуулхые оролдоно.

Шэнээр һунгагдаһан комсомолой комитет хүдэлмэреэ һэргээжэ захалаа. Олон залуушуул комсомолой гэшүүндэ абтаба, тэдэнэй һуралсал муу бэшээр эмхидхэгдэнхэй. Комсомолой комитет (секретаринь нүхэр К. Цыдыпов) заседани дээрээ шухала асуудалнуудые табижа, зүбшэдэг болоо. Жэшээнь, мүнөө үбэлжэлгын эгээн харюусалгатай үеын ябажа байхада, комитет дээрээ энэ асуудалые табижа зүбшэн хэлсээд, һаалиин гүүртэдэ, хоёр отарада хамта 20 гаран комсомолшуудые эльгээхэ гэжэ шиидхэһэн байгаа. Комсомолшууд комитедэй энэ шиидхэбэриие залуушуулда һайнаар ойлгуулха тушаа ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Залуушуул энэ үүсхэлые халуунаар дэмжээ һэн. Колхозой мал ажал дээрэ хүдэлхөөр 40 залуу колхозник гараа. Мүнөө тэдэнэй 16-ниинь һаалишанаар, 11-ниинь хонишоноор, бусадынь гахайн, адуунай фермэнүүдтэ ажаллажа байна. Хонин ажал дээрэ комсомолшууд-залуушуулай гурбан бригада байгуулагданхай. Залуушуулда дүршэлтэй, шадамар хонишод туһална. Жэшээнь, дүршэлтэй хонишон Цырма Цыренова комсомолой путёвкоор колхоздо ажаллахаар ерэһэн Роза Минеева, Михаил Белобородов, залуу колхознигууд Ханда Чойдопова, Владимир Спиридонов болон бусадта туһална. Хонишодой энэ бригада һүүлэй сагта 300 гаран хурьга абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна. Хонидые харууһалга, эдеэлүүлгэ һураггүй һайжараа. Мүн Хара Шэбэртэ байгуулагдаһан комсомолшууд-залуушуулай бригадын гэшүүд Роза Алсанова, Цыдып Бадмаев болон бусад бэрхээр ажаллажа байна.

Комсомолшууд союзнабэшэ залуушуултай барисаагаа бэхижүүлнэ. Ажал хэрэгтэ шударгыгаар хабаадалсадаг залуушуул комсомолдо абтана. Үнгэрэгшэ жэлдэ «Путь социализма», «Коммунизм», Молотовой, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта тус бүридэнь 5—10 хүн комсомолдо абтаһан байна. Мяха-һүнэй совхоздо 16 залуушуул комсомолдо ороһон байха юм. Жэлэй туршада аймаг дотор 21 эрхим комсомолшууд КПСС-эй гэшүүндэ кандидат болгон абтаа.

Аймаг дотор комсомолой хүдэлмэриин нилээд һайжаруулагдажа байһые тэмдэглэхэ зуураа, энэ хэрэгтэхи дутагдалнуудые далдалжа болохогүй. КПСС-эй айком, тэрэнэй таһагууд болон инструкторска группанууд комсомолой айкомдо үшөөл багаар туһална. Мүн ВЛКСМ-эй айкомой, тэрэнэй таһагуудай хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд бии. Айкомойхид залуушуулай дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри үшөөл һулаар ябуулхаһаа байтагай олон ушарта оройдоо юумэ хэдэггүй. Иимэһээ «Улаан Туяа», «Коминтерн», Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозуудай комсомолой организацинууд эмхидхэлэй талаар һула. Эдэ колхозуудта залуушуулай политическэ һуралсал муугаар эмхидхэгдэнхэй, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулагдана.

Зарим партийна, комсомолой организацинууд холын фермэ, отарада ажалладаг залуушуул тушаа анхаралаа багаар хандуулна. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо ажаллахаяа ерэһэн залуушуулда һайн байра, байдал бэлэдхэгдээгүй, ажалынь муугаар эмхидхэгдэһэн дээрэһээ олониинь һөөргөө ябашоо. Сталинай, Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудта залуушуулай дунда хүдэлмэри муугаар ябуулагдана, эндэхи комсомолой организацинууд һүүлэй хэдэн жэлдэ гэшүүдээ олон болгоогүй байна.

Эдэ болон бусад дутагдалнуудые шууд усадхажа, залуу үетэнэй дунда хүмүүжүүлхы хүдэлмэри үргэнөөр ябуулан, тэдэниие ажахын болон культурна байгуулалтада эдэбхитэйгээр хабаадуулха шухала. Тиигэжэ тэдэниие партийна организацинуудай ёһотойл үнэн сэхэ туһалагшад болгохо хэрэгтэй.

Хэжэнгын МТС-эй слесарь коммунист Намсарай Тыхеевич Найданов заһабарилгын үедэ үдэрэйнгөө даалгабариие 130—150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Н. Т. Найданов хүдэлмэрилжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Редакциин почтоһоо

Хэжэнгын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн **Доржиев** бани бариха тухай асуудал табина. Аймаг соогоо томо колхозуудай нэгэн болохо энэ колхоз һайн бани бариха шадалтайшье, аргатайшье.

Долоон жэлэй һургуулиин банида хүртэжэ ядан орожо байнхаар доодо-худанайхид өөһэдөө банитай болохо тухай бодомжолхо ёһотой.

Энэ аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой Хөөрхэ нютагта үни заяанай бани түлигдэнэгүй гэжэ тус колхозой 1-дэхи комплексно бригадаһаа нүхэр **Б. Дандаров** мэдээсэнэ. Энэ нютагтахи бани яһала һайн, теэд түлигдэхэеэ болинхой. Эндэхи комплексно бригадын бригадир нүхэр Жимбеев эндэхи баниие түлюулхэ аргатай.

* * *

Мүн Закаменай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозһоо нүхэр **Дареева** баһа банитай болохо тухай асуудал табина.

Мүнөө колхозуудай центрнүүд хүдөөгэй томо тосхонууд болонхой. Мүн комплексно бригадануудай центр хүн зон олонтой һуурин газарнууд боложо байна. Иимэ һуурин газарнуудта бани бариха тухай колхозуудай правленинүүд хэмжээ абахаар болоо.

* * *

— Комплексно бригадануудташье ерэжэ, кино харуулдаг болохо ёһотой,— гэжэ Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозһоо нүхэр **Гомбоев** бэшэнэ. Недели соогоо нэгэ дахин кино харуулха ёһотой аад, аймагай кинофикациин таһаг энээнээ бэелүүлнэгүй.

—Мүн энэ аймагай Харланай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи бригадада үни заяанай кино харуулагдахаяа болинхой, — гэжэ тэндэһээ **С. Улзытуев** мэдээсэнэ. 2-дохи бригадын колхознигууд 8 модо тухай байдаг Харлан ошожо кино харадаг. Теэд энээн тухай оло дахин хэлэгдэһэн аад, хэмжээ абтанагүй.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Аймагай ажабайдалые улам һайнаар харуулха

Санага, дабаатынхид, МТС-эй механизаторнууд, аймагай центр Цакирай болон аяар холын Закаменай аймагай бүхы ажалшад шэн зоригтойгоор, эдэбхи хэшээл ехэтэйгээр ажаллажа байдаг. КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, хүдөө ажахые саашадаа хүгжөөхын түлөө, мал ажалай болон тараан ажалай продуктнуудые улам ехээр абадаг болохын түлөө, колхознигууд, механизаторнууд эршэмтэй шангаар тэмсэжэ байна. Культурын, элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудта, һургуулинуудта болон магазинуудта, нютагай промышленностиин предприятинуудта хэдэн зуун хүнүүд ажалладаг.

Аймагайнгаа ажабайдалые, ажалшадайнь ажал хүдэлмэриие, байра байдалынь аймагай газетэ тон үргэнөөр, ойлгосотой тодоор харуулха уялгатай.

«Закаменай үнэн» газетэ өөрынгөө энэ гол шухала зорилгые ямараар бэелүүлнэб?

Газетэ колхозуудай ажабайдалые яһала һайнаар харуулна. Мүнөө үедэ хүдөө тосхоной ажалшад ямар зорилго бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байнаб гэжэ газетые уншахадаа мэдэхээр. «Һү һаалгаар гээгдэхэеэ болихо», «Хурьгадые олоор абабал, хониднай түргөөр олошорхо», «Хабарай тарилгада бэлэдхэлые шамдуулха», «Хүдөө ажахые хүгжөөхын түлөө улам үргэнөөр мүрысөө дэлгэрүүлэе» гэхэ мэтэ түрүү бэшэгүүдые оройдоол һара хахад саг соо газетэ толилһон байна. Эдэ статьянуудынь уншаад байхадаа, «Закаменай үнэн» колхозуудай болон МТС-үүдэйнгээ ажал хүдэлмэриие һайн мэдэнэ гэжэ хэлэмээр.

Малшадай мүрысөөе элдэб аргануудые хэрэглэн, шадамараар харуулдагынь, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олоной дунда нэбтэрүүлдэгынь газетын хүдэлмэриин һайн талань гэжэ тоолохо хэрэгтэй. «Мүнөөдэр хэмнай түрүүлбэб» гэһэн гаршагтай статья соо һаалишадай үүсхэһэн социалистическэ мүрысөөнэй үрэ дүнгүүдые, аймагай колхозуудта һү һааһан тухай мэдээнүүдые газетэ байд гээд лэ толилдог. «Үбэлэй үедэ хоёр дахин ехээр һү һаадаг болоё» гэһэн статья соо Сталинай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь Б. Ринзотнова үбэлэй сагта артелиин малшад хайшан гэжэ һү ехээр һаадаг болоһон тухайнь хөөрэнэ. «Үбэлэй хурьгадые эрхимээр түлжүүлэе» гэжэ гаршагтай һайн статья соо түрүү хонишон Банзаракца Бадмаевай дүй дүршэл тухай хэлэгдэнэ. Нүхэр Бадмаев Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо кошарно-базова аргаар хурьгадые түлжүүлнэ. Ажалшадай депутадуудай аймагай болон сомоной Соведүүдтэ депутадай кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн аймагай эрхим һайн хүнүүд тухай олон тэмдэглэлнүүдые һүүлэй үедэ газетэ толилоо.

Гэхэтэй хамта, газетын хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии.

Шэнэ жэлһээ эхилэн газетын г[...] гаһан номернуудые шэнжэл[...] үзөөд байхада, ажалшадай шух[...] хэрэглэмжэнүүдтэ, аймагай хүн[...] ниие культурно-ажаһуудалай [...] лаар хангаха асуудалнуудта ай[...] гай газетэ анхаралаа багаар х[...] дуулна гэжэ харагдаба.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи з[...] гаануудай ажал - ябуулгые газ[...] тон хангалтагүйгөөр харуулна. [...] гэрһэн хоёр һарын туршада ган[...] кино харуулга тухай ас[...] далаар газетэдэ статьянууд [...] лилогдоһон байгаа. Энэ ас[...] далда зорюулагдан, х[...] түрүү бэшэг, нэгэ мэдээсэл то[...] логдонхой. Клубуудай болон би[...] лиотекэнүүдэй, улаан булангууд[...] болон культбазануудай ажал ту[...] тэдэнэй хүдэлмэридэ байгаа ду[...] дунданууд тухайнь аймагай [...] зетэ юушье бэшэдэггүй шахуу.

Хүн зониие медицинскэ тала[...] хангаха, амбулатори болон ме[...] цинскэ пунктнуудай хүдэлмэри, м[...] дицинын хүдэлмэрилэгшэдэй һа[...] һайхан ажал гэхэ мэтын шуха[...] асуудалнуудые «Закаменай үнэ[...] тон хангалтагүйгөөр харуулна.

Мүн худалдаа-наймаанай, н[...] тын эдеэ хоолой, магазинуудай б[...] лон чайнануудай, ларёгуудай бо[...] буфедүүдэй хүдэлмэри тушаа газ[...] тэ дан багаар бэшэдэг.

Энээнэй шалтагааниинь юуб гэ[...] дэ, ажалшадые культурно-ажаһу[...] далай талаар хангаха, тэдэн[...] улам бүри ехэ боложо байһан х[...] рэглэмжыень хангаха асуудалну[...] та газетын редакци анхаралаа т[...] багаар хандуулна. Арад зон[...] культурно-ажаһуудалай тал[...] хангалга ямараар бэелүүлэгдэ[...] байһан тухайнь саг соонь мэдээ[...] жэ байха эдэбхитэй хүнүүдые г[...] зетэ хабаадуулнагүй. Редакци[...] хүдэлмэрилэгшэд өөһэдөө мага[...] нуудай болон столовонуудай, м[...] дицинскэ пунктнуудай болон кул[...] турно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриень һонирхожо шэнжэ[...] дэггүй дээрэһээ, тэдэнэй ажал х[...] дэлмэри тухай мууса мэдэнэ. Нют[...] гай материалнуудые олоор толи[...] хынгоо орондо, номер бүхэнэйнь [...] хахадыень шахуу редакци ТАСС-[...] болон центральна газетэнүүдэй м[...] териалнуудаар дүүргэнэ.

Аймагай ажахые үргэнөөр хару[...] хынгаа хажуугаар, ажалшад[...] культурын болон ажаһуудал[...] асуудалнуудые «Закаменай үнэ[...] мүн лэ һайнаар харуулха ёһото[...] харуулжа шадахашье байна. Зар[...] газетэнүүдтэ орходоо «Закамена[...] үнэн» энэ талаар ехэ арга боло[...] жотой. Тусхайлбал, газетэ нёдон[...] недели соо нэгэ дахин гарадаг аа[...] мүнөө хоёр дахин гарадаг болоо.

Газетын редакци культурын б[...] лон ажаһуудалай асуудалнууд[...] тусгаар анхаралаа хандуулаад, э[...] хэрэгтэ бии байгаа дутагдалнууд[...] усадхахын түлөө олониитын эльг[...] һэн шүүмжэлхы материалнууд[...] улам олоор толилхо ёһотой.

Улад зоной урма

(ОЧЕРК)

—Түрүүлэгшэ, намда нэгэ центнер орооһо бэшэжэ үгэгтыл даа.

Пожалуйста, абагты,—гээд түрүүлэгшэ саарһа һарбайна.

— Намда нэгэ—хоёр пүүдшье бэшэжэ үгыт,—гээд нүгөөдэ хүн дуу гарана.

—Орооһомнай бага болоо. Теэдшье та муу хүдэлнэт. Бэшэхэгүймни гээшэ ха.

— А, тиимэ гү! Тиибэл, би оройдоошье ажаллахаяа болёоб.

—Хүлисыт, хүлисыт! Пожалуйста, абагты,—гээд саарһа һарбайна.

Энэ мэтээр, хүн бүхэн—һайншье, муушье хүдэлөө һаа, абалитай үгэлитэйшье һаа хамаагүй—булта эриһэн лэ юумэеэ түрүүлэгшэһээ абадаг байгаа. Заримань зохидоор эрээд, заримань айлгаад, заримань хуулита ёһоор, заримань хуули бусаар абадаг байгаа.

— Энэмнай тон бүтэхэгүй юумэ боложо байна. Иигээд байхадаа һайн муу хоёрой хоорондо, ударник лодырь хоёрой хоорондо илгаа үгы болоно. Үнэн сэхэ, шударгы колхознигуудай хүзүүн дээрэ залхуу зайгуул лодырьнууд һуужа байнал. Энээниие болюулха хэрэгтэй,—гэжэ түрүүлэгшэ Ивановтоо тэрэнэй һая һунгагдаһан орлогшонь хэлээ һэн.

—Би мэдэнэб. Теэд яахабши, үгөөгүй һаашни, гомдохо, гонтохо. Залхуутай гээшэнь аргагүй,—хэлэ ама гараха. Иигээд лэ ябажа байгаа юм даа,—иигээд лэ хойшодоо ябахадань яаха юм,—гээд түрүүлэгшэ үг маг дуугарна.

—Үгы, нүхэр Иванов, болохогүй тиигэжэ,—гээд орлогшо яб байса хэлэнэ.—Та хадаа өөрынгөө кладовойһоо эдихэ юумэ тараажа үгэнэ бэшэт, харин хамтын зөөриие тараажа һуунат. Тиигээд, хубаахадаа зүбөөр хубааха, хүн бүхэндэ ажалайнь зэргээр, олоһонойнь зэргээр үгэхэ хэрэгтэйл. Тиигээгүй һаа, колхозоо энэ наһандаашье дээшэнь үргэхэгүйбди, залхуу зайрангууд, задируун мундуу хоолойтон заяандаашье маниие өөдэлүүлхэгүй. Зүгөөр, хүнэй гомдохоһоо айха юун байхаб: Та хадаа аяар мянга гурбан зуун хүниие—һайн муугүй—бултыень арюун элшээрээ жэгнэн дулаасуулха ангир шара нарап бэшэ ха юмта, харин артелиин түрүүлэгшэ хадаа улаан нюур сахидаггүй байха ёһотойт.

Энээнээ болихо, лодырьнуудтай али бүхы аргаар тэмсэл ябуулха, эрхим бэрхэ ажалшадаа урмашуулха, зоригжуулха гэжэ оло дахин хэлсэгдээшье һаа, мүнөөхи лэ хуушанайхяараа мунхижа ябагдадаг байгаа.

Ажалша бэрхэ зоной аһан шадалаараа оролдон ажаллажа байхада, арбаад—хорёод архиншад, зайгуулнуудай артелиин зөөриие адли эрхэтэйгээр эдижэ сэнгэжэ байхыень харахадаа хара бууһан орлогшо энэ асуудалые партийна ба колхознигуудай хамтын суглаан дээрэ, правлениин ба партбюрогой заседани дээрэ тон шангаар табижа, одоошье энээндээ эрид хубилалта хэжэ шадаһан байха юм.

Шанга орлогшотой болообди гэжэ дуулахадаа үнэн сэхэ колхознигууд баярлаба, харин шаляа баляа зайрангууд урмаа хухарба, шэнэ орлогшые «һургаха», «хазаарлаха» гэжэ шиидэбэ.

Нэгэтэ, бригадануудаа эрьехээе орлогшын мори тэргээр ябажа ябатарынь, үхэр адуулдаг үбгэн тэрээниие харгы дээрэ тогтоожо, мэндэшэлээд, иимэ хөөрэлдөө үүдхээ һэн:

— Манай колхозой түрүүлэгшын шэнэ орлогшо Та болохо гүт?

— Тиимэ.

— Уухайс даа! Һайн хүн һанаагаар гэжэ хүрэжэ ерэбэлта. Намда нэгэ центнер орооһо бэшэжэ үгыт.

— Та абалитай гүт?

— Үгы.

— Тиибэл, яагаад бэшэлтэй гээшэб? Болохогүйл.

— Теэд, бэшэхэ үгы гүт?

— Үгы, бэшэхэгүйб.

— Одоо, тиимэ юм һаань, эдэ яндан үнеэдыетнай хаяад, замбуулинай дүрбэн зүг, найман хизаар тээшэ ябашахадамни яахабта!

Теэд, орлогшо мал адуулагшатай удаан хөөрэлдэжэ, тэрэнэй алдууеынь ойлгуулжа үгэхэ ушартай болоо һэн. Энэ хадаа шэнэ орлогшын «нервын» бүхые шалгаха гэһэн шалгалта байһан юм. Эдэ мэтын шалгалта хойшодоошье яһала болодог һэн. Зүгөөр, орлогшо тэрэниие эрэлхэг зоримгойгоор дабадаг байба.

«Хазаарай хэлэ» зуужа үгөөгүй орлогшо өөрынгөө табиһан зорилго тээшэ эрид зорибо: ушарыень — материальна урмашуулга бии болгоогүй һаа артелиин ажал заяандаашье һайжархагүй гэжэ тэрэ хүн яһала ойлгодог байба. Тиимэһээ, «Хүн бүхэндэ хэһэнэйнь зэргээр» гэһэн эрилтын шанга хуули мэтээр бэелүүлэгдэхэдэ юумэ бүхэн хараа байса ондоо боложо эхилээ: артелиин гэшүүдэй журам бэхижэжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлжэ, эзэн бусаа ябадал үгы боложо эхилээ һэн.

Орлогшо хододоо олон зоной дунда: таряа хуряалга дээрэ, талха, свёкло тушаалга дээрэ, субботнигууд, воскреснигүүдээр—олон зоной дунда ябажа, согтой залитайгаар ажаллажа, бусадта зориг оруулдаг байба.

Тиин нэгэтэ хамтын суглаан дээрэ хэдэн түрүүшүүл нэгэн хүн шэнгеэр:

— Орлогшоёо түрүүлэгшээр һунгая, ажал һайн мэдэхэ, эрид сэхэ, һүрхэй хүн байна,— гэжэ дурадхал оруулхадань, суглаанай диилэнхи олониинь нэгэн дуугаар тэрээниие түрүүлэгшэ болгожо һунгаһан байгаа.

Тиигэжэ, 1955 оной сентябрьда Чимит Митыпович Митыпов Бичурын аймагай Гочидой сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ болоо һэн.

Хэдэн зуу мянган жэлэй туршада хүнэй хүбүүнэй ябаагүй, хүлэг мориной гэшхээгүй бүтэн тунга газарые ашаглан элдүүрилхэ, бүдүүлигээр, эзэн бусаар ажал хэрэгээ эрхилдэг ёһые бүримүһэн үгы хэжэ, артель колхозуудаа ашагтай олзотой, үнэр баян болгохо, арад зонойнгоо ажабайдалые һайжаруулха зорилго манай урда түүхын хүгжэлтын эрилтээр тиихэдэ табигдаа бэлэй.

Тиин эдэ жэлнүүдтэ манай парти хүдөө ажахые хүсэ ехэтэйгээр хүгжөөхын түлөө агууехэ добтолгодо совет арадые жолоодон ороо һэн.

Партимнай олониитын энэ байлдаанай түрүү зэргэдэ өөрынгөө эрхим хүбүүд, басагадые табяа һэн. Теэд эгээн зүрхэтэйшүүл, эгээн зоригтойшуул полкын, батальоной, ротын, взводой отделениин командирнууд боложо, шэнэ газарай түлөө, кукурузын, тарянай түлөө, һүнэй, мяханай, нооһоной түлөө байлдаанда солдадуудаа — колхознигуудые, механизаторнуудые хүтэлһэн байна. Агууехэ энэ байлдаанай түрүү зэргэдэ Чимит Митыпович Митыпов жагсаһан юм.

Энэ байлдаан хэсүү бэрхэ байлдаан һэн. Юуб гэхэдэ, тиихэдэ — 1954—55 оной хирээр хүдөө ажалнай промышленностиин хүгжэлтэһөө ехэтэ гээгдэжэ ябаа. Тэрэ үедэ республика, областьнууд үнгэрэгшэ жэлэйхи шэнги миллиард—миллиард пүүдээр таряа үшөөл тушаадаггүй байба. Тэрэ саана—1955 он Бичурада ган гасуур, хүндэ жэл байһан юм.

Чимыт Митыпович олон жэл багша ябаһан хүн. Багшын хүдэлмэри баһал түбэгтэй хүдэлмэри, тиибэшье саг соогоо бодоод, саг соогоо унтаад, саг соогоо эдеэлээд ябахаш. Юрэ, ёэдэ амар ажал гээшэ ааб даа. Теэд түрүүлэгшэ! Түрүүлэгшэ гээшэмнай үүрэй хиралзахада бодоод, һүниин хахадта гү, али солбоной гарахада унтадаг хүн ха юм. Бригада, фермэнүүдээр зайжа, хаража ябахадаа бүхэли үдэршье хэлэн дээрээ кусок хилээмэ табиха забда болодоггүй ушар тохёолдодог юм. «Сүн далай, Сүмбэр уула» гансахан үльгэртэ байдаг тула энэ тэрэ юумэ дуталдаха, ядалдахашье ушар гарадаг—тобшоор хэлэхэдэ—элдэб бэрхэшээл тохёолдодог. Түрүүлэгшын ажал бэрхэтэй, хүндэ ажал. Энээниие Чимит Митыпович һайн мэдэжэ ябаа. Тиигэбэшье, энэ түрүү зэргые, энэ хүндэ хүшэр ажалые шэлэһэн байгаа.

Шэнэ түрүүлэгшэ «шэрээн» дээрээ һуужа харан гэхэдэнь, уулагар һула хүнэй урмаа хухаржа шантармаар үзэгдэл урдань харагдаба: таряа талхан муу гаранхай, һү һаалгаар аймагайнгаа эгээн һүүлдэ шэргүүлдэнхэй, тухайлхада, ажалта үдэртөө 20—30 мүнгэ, 800—9[...] грамм орооһо хубааха хэбэртэй.

«Хэншье намайе колхоздо о[...] гэжэ баалаагүй, би өөрөө һайн д[...] раараа ерээб. Тиимын тула, су[...] рихa харгы байхагүй, имагтал ур[...] шаа зүдхэхэ гансахан харгытай [...] гэжэ өөртөө эрид шангаар хэлэ[...] хамсыгаа шамажа, ажалдаа ша[...] ман ороһон байна.

Түбхын түрүүндэ—өөрынгөө д[...] тын-туһалагшадые—правлениин г[...] шүүдые, бригадирнуудые шэлэн ол[...] жо, хойрог нобшо заримашуул[...] болюулжа, эршэ зоригтой, эдэб[...] үүсхэлтэй хүнүүдые табиһан бай[...] Тэдэнэй тоодо БМАССР-эй Верх[...] но Соведэй депутат, свёклын звен[...] даагша Прасковья Евдокимов[...] Павлова, түрүүлэгшын орлог[...] Яков Елисеевич Федоров, партий[...] организациин секретарь Захар Р[...] манович Рябов, комплексно бриг[...] дануудай бригадирнууд нүхэд Д[...] шиев, Иванов, Пантелеев, шалга[...] тын комиссиин түрүүлэгшэ нүх[...] Иванов болон бусад ороно. Э[...] эдэбхитэдтэ, колхозуудай түр[...] шүүлдэ, коммунистнууд ба ком[...] молшуудта түшэглэн, шэнэ түр[...] лэгшэ артелеэ һэргээхын түлөө тэ[...] сэл эхилээ бэлэй.

Түбхын түрүүн улад зонойнго[...] зориг бадаруулха, артелиин[...] ажал хүдэлмэри эмхидхэхэ зүб ха[...] гы бэдэрхэ хэрэгтэй байба.

Теэд тиимэ зүб харгые Калин[...] най нэрэмжэтэ колхозой правлен[...] партийна организаци оложо шада[...] гэжэ һанагдана. Лаб тиимые[...] 1956 оной дүнгүүд дээрэһээ хар[...] набди.

Л. ДАШИЕВ.

Бичура, Алташа нютаг.

(Түгэсхэлынь удаадахи номерто гараха)

Шэнэ газар ашаглалгада шалгарагшад Москва ошобо

...лэй һарын һүүлшын үдэр—ралиин 28-да Кремлиин Ехэ ор... соо шэнэ ба боро газар ашаг... дээрэ шалгарһан комсомол... залуушуулай Бүхэсоюз... гэлдэхэнь. Эндэ Казах..., Алтайн, Сибиириин ба бусад ... түргэн уужам тала ... ашаглаһан оронойнхид залуушуул уулзаха юм.

1954 оной шэмэрүүн хүйтэн ха... һанаад үзэе. Тиихэдэ оро... гол районуудһаа Комму... партиин уряагаар, за... һайхан хүсэл зоригоор хэдэн ... хүбүүд, басагад зүүн зүг ... ябажал, ябажал байгаа бэ... хадаа Эхэ оронойнгоо ... патриотическа ... түлөө комсомоль... путёвко абажа, заха хизаартай ... Алтайн, Сибириин бү... газарые нойрһоонь һэр... зорёо һэн.

...гурбан жэлэй ху... соо партийна организа... хүтэлбэри доро Бурят... комсомолшууд болон за... мүн лэ бага бэшэ амжалта ... байна. Энэ үе соо ... болон тосхонуудтахи ..., танил таланууда, ... ажалаа орхижо, мянга га... залуу патриодууд шэнэ газар ... нүүжэ ошоһон бай... Тэдэнэй олонхинь эсэшэ суса... ажаллаһанайнгаа түлөө ... хүндэдэ хүртэһэн, ... обкомой болон ЦК-гэй ... грамотануудаар, «Шэ... ашаглалһанай түлөө» гэжэ ... значогоор шагнагдаһан ... юм.

...республикымнай столица эрхи... хүбүүд, басага... Москва город, Бүхэсоюзна суг... хүндэтэйгөөр удэшөө. Тэдэ... Борьёогой совхозой ком... Мунхэ Даржаев, Хорини... тракторист Галина Доржи... МТС-эй тракторист ... Цыремпилов, Темлюйскэ... участково механик Иван ..., Чесаныи МТС-эй тракто... Василий Дураков, Цаган-Уса... МТС-эй тракторист Влади... Банин, Яруунын мяха... совхозой механизатор Ду... Цыдыпов гэгшэд оролсоно. ... алдар нэрэ республи... залуу үетэнэй дунда үргэ... мэдээжэ болонхой.

...шье гайхалтагүй—залуушуул ... байха ёһотой бшуу. Юуб гэ... залиршагүй зоригто залуу ..., бухы ажалшадай шэн... ажалай ашаар манай рес... дотор 200 мянга гаран гек... шэнэ ба боро газар нойрһоо ..., тэндэ тогтуурятай ур... абтадаг болонхой. Энэл даа, ... ажалай баатаршалга, эдир ... эршэ зориг!

...Владимир Банин Цагаан-Усанай МТС-тэ залуу механизатор гэжэ тоотой. Энэншье арсашагүй. Хэршье эдир залуу байгаа һаа, тэрэ ажалдаа түрүү зэргэдэ ябадаг хүбүүн юм. Тобшохоноор хэлэбэл, тэрэнэй ажалайнь намтар нимэ. 1954 ондо КПСС-эй февральско-мартовска Пленумэй болоҗо байха үедэ Володя Улан-Удын шэлэй заводто слесарьаар ажаллажа байһан һэн. Олзошье бараг, ажалшье һайн, таатай зохид байдалшье бии, үшөө юун хэрэгтэйб? Сэхынь хэлэхэдэ, сасуутан үетэнэйнгөө хүдөө нютагууд руу һайн дураараа ошожо байхадань Володя гэртээ һанаа амараар һуужа шадаагүй һэн. Уданшьегүй залуу хүбүүн мэдүүлгэ бэшээд, комсомолой путевкоор Борьёогой намжаа талада ажаллахаяа ошоһон юм. Эндэ ерэһэнэйнгөө һүүлээр хүдөө ажахые оньһожоруулгын Сэлэнгэдэхи һургуулида һуралсажа, тракторист болоҗо гараһан байгаа. Талын хүсэтэ түмэр мориндо һуужа, урзанда жэлдэ 900 гектар шэнэ газар элдүүрилһэн байна.

Тэрэнэй холын нүхэр комсомолец Дугаржап Цыдыпов мүн лэ ажалаараа суурхаһан механизатор юм. Яруунын мяха-һүнэй совхоздо трактористаар ажаллаха зуураа, «ДТ-54» трактораар 1817 гектар шэнэ газар хахалһан байна. Мүн тэрэшэлэн 4 тоннооо үлүүтэй шэнгэн тоһо тэрэ алмаа. Зүгөөр, ехэ дүй дүршэлтэй болоһон механизатор энээгээрээ һанаагаа амараагүй. Дугаржап залагтагүй комбайнерай мэргэжэлтэй болохо гэжэ шиидхэжэ байгаа. Залуу хүбүүн һанаһандаа хүрөө. Гол ажалдаа хүдэлжэ байгаад, комсомолец Цыдыпов талын онгосо жолоодохо эрхэтэй болоһон юм. Үнгэрэгшэ намар «С-6» комбайнаар богонихон болзор соо 380 гектар тариалан хуряажа абаа һэн. Имэрхүү жэшээнүүдые бүришье олоор дурдажа болоно.

Эдэ баримтануд юу гэршэлнэб гэбэл, совет хүбүүд, басагад партиин хариуусалгатай ямаршье даалгабари дүүргэхэээр бэлэн, ямаршье түбэг бэрхэшээлнүүдэй урда сухарихагүй бата зоригтой, үгөө дүүргэхэ ажалаа ажаха улам саашадань дэбжэхэхын түлөө, орон дотор эдээ хоолой зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгохын түлөө хүсэ шадалаа гамнахагүй байһынь элирхэйлэн харуулна. Гэхэтэй хамта, республика дотор шэнэ ба боро газар хойшодоошье элдүүрилэн ашаглагдаха байһынь хараадаа абажа, залуушуулай дундаһаа ажалай баатарнууд бүри олоор урган гаража байха ёһотой гэжэ найдагдана. Энэ зорилгые бэелүүлгэ хадаа хүдөөгэй комсомольско организацинуудай нэрэ хүндын хэрэг мүн болоно.

Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз 1956 ондо олон һайн байранууды барлһан байна. Һүнэй-товарна фермын дэргэдэ үнеэдэй, тугалай шэнэ байранууд, малшадай байха гэр, улаан булан гэхэ мэтэ баригдаба. Бухы байрануудта электрын гэрэл оруулагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тугалай шэнэ байра харуулагдана. С. Таежнын фото.

Сагаан эдеэ билтаруулагшад

Досоо бэеын фермэ Бага Ярууна нуурай баруун эрье шадар түбхинэнхэй. Эндэ малай һайн һайн байранууд, малшадай хэдэн гэрнүүд, улаан булан бии.

... Наран һаяхан гаража байгаа һэн. Эндэхи һаалишад үнеэдээ үни хада һаажа дүүргээд, байрынь сэбэрлэжэ харагдана. Малай байра һайнаар түхеэрэгдэнхэй. Үнеэд уяада байлгагдажа, үбһэ зелёнко садатараа эдинэ. Тугалнууд амяараа, тулигдээгүй тусхай байрада түлжүүлэгдэнэ.

Энэ үедэ үнеэдэй байра сэбэрлэжэ хохир шэбхэ оруулжа, нэгэ залуу хүбүүн забда сүлөөгүй ажаллана. Энэмнай һаалишан хүбүүн Сергей Раднаев гэшэ. Долоодохи класс дүүргээд, комсомолой уряагаар фермэдэ хүдэлхэеэ ерээ һэн.

— Би мүнөө дээрээ ондоо һаалишадай үнеэдые һаажа байнаб. Һаяар шэнэ гунжад намда тушаагдаха юм. Түрүүшээр бэрхэтэйшэг байгаа һэн. Баян дүй дүршэлтэй, үнинэй һаалишадай туһаламжаар үнеэ һааха даалгал болоҗо байнаб,—гэжэ Сергей Раднаев хөөрэнэ.

Нүхэр Раднаевай тээ саана түрүү һаалишан Сэжэдханда Доржиева мүн лэ яаралтайгаар хүдэлмэрилнэ. Энэ һаалишан ажахын шэнэ жэлдэ нютагайнгаа үнеэн бүринһөө 2 мянган литр һү һааха үүргэ абаад, бухы хүсэ шадалаа гаргажа байна. Мүнөө ажахын жэлэй дүрбэн һарын туршада үнеэн бүриһөө 531 литр һү һаагаа.

— Зарим һаалишад нютагай үүлтэрэй үнеэдһэ һү ехээр һаахын аргагүй шэнгэр хэлсэдэг. Энэ бурүү гэжэ һананаб. Манай Яруунын аймагта үнеэн бүриһөө хоёр мянгаад литр һү һааха арга боломжо бии. Эдэ бүгэдэ харуулнаа, эдэлдүүлгын хүсэн ха юм даа,— гэжэ Сэжэдханда Доржиева хэлэнэ.

Үнэхөөрөөшье нүхэр Доржиева үнеэдээ һайнаар эдеэлүүлдэг, харууһалдаг байна. Үнеэдтээ тус бүринь 2 килограмм үбһэ, 12 килограмм зелёнко, ондоошье тэжээл сүүдхэдэг үгэнэ. Тиихэдэ үдэртөө 6 литрһээ дээшэ һү үгэдэг үнеэндэ үшөө үбһэ, зелёнко нэмэгдэнэ, литр һүн бүридэнь 2 килограмм силос, 400 грамм концентрат үгтэнэ.

Сэжэдханда Доржиева Хэргэндын фермын һаалишан Мэдэгма Цыденешиеватай мүрысэдэг юм. Хэргэндын фермэ дээрэ малай типовой хэдэн байранууд, электростанци, культбаза, малшадай шэнэ шэнэ гэрнүүд баригданхай.

Һү тушаажа абадаг гэр руу һаалишад хойно хойноһоо һубарилдан ороноод. Фермын тоо бүридхэгшэ һү тушааажа абана.

— Мүнөөдэр 50 литр һү һаабаш,—гэжэ Мэдэгма Цыденешиевада тоо бүридхэгшэ хэлэнэ.

— Найман үнеэндэһээ 50 литр һаагаал,—гэжэ бусад һаалишадынь хүхинэ.

Мэдэгма Цыденешиевада арбан зурган үнеэд даалгагданхай. Тэдэнэй юһэнинь һаяар түрэхөө байһан шэнэ гунжад юм. Тиигэбэшье, ажахын жэлэй дүрбэн һарада үнеэн бүриһөө 531 литр һү һаажа, мүрысэжэ ябаһан Сэжэдханда Доржиеватай тон адли үрэ дүн туйлаа.

— Юрэдөөл, мүрысэдэг Сэжэдхандаһаа багые һаахагүйб гэжэ һананаб. Абаһан уялгаа дүүргэхэб,—гэжэ нүхэр Цыденешиева мэдүүлнэ.

Хэшээл оролдосотойгоор ажаллажа, үдэр, һара бүри һү ехээр һаажа байһан һаалишад Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо үсөөн бэшэ юм. Жэшээлхэдэ, Долгор Базарова, Цыжит Ванчикова, Цыжима Балданова, Цырендулма Бунеева болон бусад һаалишад 400 гаран литр һү үнеэн бүриһөө һаагаад байна.

Ц. Дамбаев.

3—4 дахин ехэ һү һаана

Нютагай Совет... һунгаха һунгалтые ажалай эрхим амжалтаар угтахын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн Кударын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи фермынхид үбэлэй һарануудта нёдондонойхидо орходоо 2—3 дахин ехэ һү һаахын түлөө шангаар тэмсэбэ. Тиигэжэ ажахын жэлэй түрүүшын 4 һара соо нёдондонойхидо орходоо 3,8 дахин ехэ гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 426 литр һүн һаагдаа. Февраль соо һаалишад бүри урма зоригтойгоор ажаллажа байна.

Ингэжэ энэ колхозой һаалишад һунгалтын үдэрые ажалай эрхим бэлэгүүдтэйгээр угтахань.

С. Таханов.

Түрүү сельпо

...хурашэбэрэй аймпотребсоюзай ... сельпогой тоосоото суглаан ... Сельпогой магазини бүхэн ... жэлэйнгээ худалдаа найман түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн ... 8-дахи магазинай наймаа... лагша Д. Балсанов квартал бүхэндэ түсэбөө 100—128 процент дүүргэдэг байгаа.

Сельпогой түрүү хүдэлмэрилэгшэдтэ мүнгэн шан барюулагдаа.

Д. Жанаев.

Совет болон монгол арадуудай таһаршагүй хани барисаан

УЛАН-БАТОР, февралиин 23. (ТАСС). Советскэ Союзай, Монгол Арадай Республикын хоорондо хани барисаан, харилсан туһалалсалга тухай Договор 1946 оной февралиин 27-до баталагдаа һэн. Тус Договорой баталагдаһаар 11 жэлэй ойе Монголой ажалшад үргэнөөр тэмдэглэжэ байна. Предприятинуудта, эмхи зургаануудта, хүдөө ажахын хамтаралнуудта вечернүүд үнгэргэгдэнэ, монгол ба совет арадуудай хани барисаан тухай, МНР-эй хүгжэлтэдэ советскэ туһаламжын ехэ удхашанартай байһан тухай лекци, хөөрэлдөөнүүд болоно.

Энэ үдэртэ Монголой газетэнүүд ехэ анхарал хандуулха зуураа, промышленна предприятинуудые барилгада, национальна хүдэлмэрилэгшэдые бэлэдхэхэ хэрэгтэ советскэ мэргэжэлтэдэй үзүүлһэн туһаламжа тухай, советскэ түрүү дүй дүршэл тухай олон материалнуудые толилно.

Советско-албанска худалдаа наймаанай харилсаан

Хэлсээн урагшатайгаар болоҗо дүүрээд, ССР Союзай болон Албаниин Арадай Республикын хоорондо 1957 ондо наймаа хэхэ тухай хэлсээн энэ оной февралиин 23-да Москвада баталагдаа.

Хэлсээнэй ёһоор эд бараа бэе бэедээ худалдалга үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ нилээд ехэ болохо.

Советскэ Союз шэнисэ, хара металлай прокат, үнгэтэ металл, автомашина, машинануудай запасна частьнууд түхеэрэлгэнүүдые Албаниин арадай ажахыда хэрэгтэй болохо ондоошье эд бараанууды Албанида хэлсээнэй ёһоор худалдаха болоо.

Советскэ Союз урда тээнь үгэһэн урьһаламжадаа оруулаһан, 1957 ондо тракторнуудые, хүдөө ажахын машинануудые, газар уһалха хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ машинанууды, утэгжүүлгэ, үрэһэ, һайн үүлтэрэй мал, нефтяной промышленностьда хэрэгтэй бухы түхеэрэлгэнүүдые, гидроэлектростанци барилгада шухала болохо бухы түхеэрэлгэнүүдые Албанида худалдаха юм.

Албани хадаа битум, зэд, фанерэ, тамхи болон бусад эд бараа урда мэтэ Советскэ Союзда худалдаха байна.

Советскэ талаһаа—Гадаадын худалдаа наймаанай министр И. Г. Кабанов, Албаниин талаһаа—Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол М. Прифти хэлсээндэ гар табяа.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XI сесси

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 23. (ТАСС). Холбоото Штадуудай баалалтаар хэдэн дахин хойшолуулжа байһанаа, Генеральна Ассамблей Дүтын Зүүн зүг тухай асуудалые одоол үсэглэлдэр һая зүбшэн хэлсэжэ эхилбэ.

ООН-эй Генеральна секретарь Хаммаршельд түрүүн үгэ абажа хэлээ. Египедэй газарһаа дары түргэн сэрэгээ гаргаха тухай эрилтые Израиль дүүргээгүй гэжэ энэ оной февралиин 11-дэ хэлэһэн минии элидхэл соо хэлэгдэһэн байгаа. Тэрэ сагһаа хойшо ямаршье хубилалта болоогүй гэжэ Хаммаршельд хэлэбэ.

Египедэй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Махмуд Фавзи үгэ хэлэхэдээ, Ассамблейн абаһан хэдэн резолюцинуудые Израилиин дүүргэхэ һээ арсаһан дээрэһээ, энэ асуудалые Генеральна Ассамблей дахин хаража үзэхэ баатай болобо гэжэ онсолон тэмдэглээ.

Дүтын Зүүн зүгтэ аюулгүй, амгалан тайбан байдалые Израиль саг үргэлжэ эбдэнэ гэжэ, мүн ООН-эй уставые хазагайруулан, ООН-эй бухы гэшүүдэй һанамжые тооногүй гэжэ тэмдэглээд, «Ассамблей энэ талаар саашадаа ямар хэмжээ абаха байгаа юм» гэжэ Фавзи асуугаа.

Дүтын Зүүн зүгэй байдалые бэрхэтэй шанга болгохогүйн түлөө Египет өөрынгөө зүгһөө али болохо аргаар оролдоно гэжэ Фавзи онсолон тэмдэглээ.

Удаань үгэ хэлэһэн Ливанай түлөөлэгшэ Шарль Малик 6 делегациин—Афганистанай, Индонезиин, Иракай, Ливанай, Пакистанай, Суданай зүгһөө Генеральна Ассамблейн үзэмжэдэ резолюцинн проект табиба. Тэрээн соонь Израилиин дүүргээгүй Генеральна Ассамблейн резолюцинууд тоологдоно. **Гадна**, нигэжэ хэлэгдэнэ; Генеральна Ассамблей:

«1) Дээрэ дурсагдаһан резолюцинуудые Израилиин дүүргээгүй ушарые буруушаана;

2) Дээрэ дурсагдаһан резолюцинуудые Израилиин тоогоогүй дээрэһээнь, тэрээндэ сэрэгэйшье, экономическашье, мүнгэ зөөриншье талаар ямаршье туһаламжа бү үзүүлэгты гэжэ бухы гүрэнүүдые уряална;

3) энэ резолюцие дүүргэһэн тухайгаа Генеральна секретарьта мэдээсхэхынь бухы гүрэнүүдые гуйна;

4) мүнөө абтахаа байһан, мүн Генеральна Ассамблейн энээнһээ урагша абаһан резолюцинуудые дүүргэһэн тухай дахин элидхэл хэхыень Генеральна секретарине гуйна».

Хэрбээ ООН Израильда үгээ дуулгуулжа шадахагүй байгаа һаа, үгышье һаа Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгые хулисэжэ, тэрээнтэйнь эбсэшоо һаа, ООН-эй нэрэ хүндэнь нилээдгүй буураха байна. Гадна Израилиие сэрэгэй хүсөөр намнахаһаа бэшэ арга һалаба гэжэ араб оронууд ойлгохо болоно гэжэ Малик хэлэбэ. Уласхоорондын байдалай асуудалнууд хара хүсөөр шиидхэгдэхэ ёһотой гү, али хуули баримталан шиидхэгдэхэ гү гэжэ тус резолюциин проектээр болохо голосовани харуулха байна.

Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшэ пленарна заседаниин эхиндэ соносхол хээ. Тэрэнэй ёһоор Генеральна Ассамблейн сесси ерэхэ недели хүрэтэр үргэлжэлүүлэгдэхэнь. Февралиин 26-да Генеральна комитедэй заседани болоҗо, сессиин дүүрэхэ шэнэ болзор тэндэ тодорхойлогдохо.

Генеральна Ассамблейн удаадахи пленарна заседани февралиин 25-да болохо.

Тобшо мэдээсэлнүүд

☆ Америкын эрдэмтэ—бнохимик Густав Мартин гэгшэ Филадельфидэ Америкын химическэ обществын суглаан дээрэ үгэ хэлэе. Советскэ эрдэмтэдэй научна хүдэлмэри дээдэ хэмжээндэ ябуулжа байһынь 1956 оной ноябрьда Советскэ Союзаар ябахадаа харабаб гэжэ тэрэ хэлэбэ. Техническэ болон элдэб хэдэн науканууда талаар СССР баруун гүрэнүүдтэ орходоо түрүүн ябана гэжэ Мартин хэлэнэ.

☆ Саудовска Аравиин король Сауд гүрэн түрын хэрэгээр Ливи ерээ.

☆ Рейтер агентствын мэдээсэлэй ёһоор, Шэнэ Зеландиин Хойто аралай олон нютагуудта үсэгэлдэр сэхээр газар хүдэлөө. Гэр байра һадааглаа.

☆ Японии хойто хубида үсэгэлдэр США-гэй агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй самолет бутаран унаа. Летчигынь үхөө гэжэ Юнайтед Пресс агентство мэдээсэнэ.

☆ Ассошиэйтед Пресс агентствын Сеулда байдаг корреспондентын мэдээсэлэнэй ёһоор, Кимпо (Урда Корей) гэжэ авиабазын шадар үсэгэлдэр Америкын сэрэгэй самолёт бутаран унаа. Тэрээндэ Америкын 128 сэрэгэй албахаагшад һууhа ябаһан байгаа. Самолёдой унахада, 56 хүн гэмтээ.

(ТАСС).

Депутадта кандидат Доржима

I. ЭЛЕКТРЫН ГАЛААР ...АРҺАН ХОЛЫН ФЕРМЭДЭ

...Улан-Удэм дуулимхан ...сөөрөө яларна, ...моринм ульгамхан

...эрдэ хатарна,—гэдэг дуун ...ын туб хотыел магтаһан ...байгаашье һаа, мүнөө тэрэнэй ...жэгэй һайн колхоз бүхэн ...далдамаар болонхой. Хүдөө ... ажабайдалнай угаа ... түргэнөөр хүгжэн һалбаржа ... бшуу даа.

...лартайһаа үбһэ ашаһан авто... һуугаад, боро хараанай ... урда тээхэнэ Хэжэнгын ... Дунда Худанай сомоной ... нэрэмжэтэ колхозой ... баруун урагшаа ябажа, ... Нуурай фермэ зорин гара... Удангүй ара таладамнай уле... центр гэнтэ, нюдэ сабшаха зуу... гэрэлээр яларжа, колхо... электростанциин үрхэнөө үд... урда утаан һуунагтан бадхаад, ... сагаан һарые халхалан «ха... байба. Эгээ энэ үедэ горо... фермын байдал һанагдаадхина. ... энэ Улан-Удэ тухайшье дуулэ... хотолхоно. Колхозой шофер Цыбик... хүүхэншье гэшээнь арга... өөрынгөө зохёоһон һонин дуу... Тэрэнь машинын хүнхэ... нииллэжэ, жэгтэй зохидоор ... болоно.

Удангүй урдамнай байһан элек... галнууд ялалзаба. Сагаан ... фермэдэ дүтэлжэ ерэбэбди. ... байрын сонхонуудшье ... гэрэлээр толорно. Хаа хаана... гал! Энэ галай эди шэди... үйлсэнүүд, гэр байра... ялархаһаа гадна, мүн ... ажал хүдэлмэри абьяас ехэ... манартай түргэнөөр бүтэхэ, ... дэсоомнайшье бүри гэрэл... тэй болохо байнал. Тиимэһээ шоферышье хүхюун дуугаа дамы дуулаагүй.

«Хара багаһаа малда ехэ дуратай» гэлсүүлһэн эрхим һаалишан Доржима Базаржаповатай тэндэ уулзашабабди. Энэ хүмнай абаһаар лэ ондоохон, хүхюутэй, зугаатай, шадал тамир элбэгтэй, гуша һая гаража ябаһан, шираг улаан эхэнэр байба.

Бидэнние Доржима гэртээ урибa. Сэбэрхэн сагаан хүшэгэ татаһан сонхонуудтай, һаруул, уужам гоорнсо. Стол дээгүүр хүхэ ногоон скатер дэбдигдэжэ, үгэрэс, һонгино болон пумпэгэр сагаан хилээмэ халаашын зүһэмэгүүд табигдаба.

—Харшинай лампатай носолдоходо болижо амараагшабди. Үшөө электроплитка, стол дээрэ табидаг лампа гэхэ мэтые абаха һанаатайбди,—гэжэ Доржима миһэлзэн хөөрэнэ. Өөрынгөө ерээдүйн зол жаргалда айхабтар сэдьхэл ханангаар найдажа ябадаг, баяраар ялалзаһан харасатай эхэнэр урдамнай хотолзоно.

Гэр соохиһоо байтагай энэ фермын ехэнхи ажалынь электрын хүсөөр оньһожоруулагдаха гэжэ байнхай.

Уданшьегүй Доржима яаралтайгаар хубсалжа, газаашаа гарахаар забдаба.

—Инмэ орой болоһон хойно баһа хайшаа тухэерэб гээшэбта?

«Мал ажалай эгээн хариуусалгатай үе—үбэлжэлгэ үнгэржэ байна ха юм. Үдэр һүнишье ямар һайн байгаа юм, гэжэ мэдэхэгүй юм гүт» гэһэншүүгээр адаглан хараадхиба.

—Үнеэдэйнгээ дал соохи кормушануудые соонь үдэшэндөө үбһэ хэжэ үгэдэг, хохир дэбисхэрыень шалгажа үзэдэг, илангаа тугаллаха үнеэдые шалгадагбди,—гэжэ Доржима харюусан сасуу, сугтаа хүдэлдэг нүхэрөө дахуулан газаашаа гарана.

2. ДОРЖИМАГАЙ АЖАЛ ХҮДЭЛМЭРИҺӨӨ...

...Зүүн урдахи нарһан тужын оройгоор үглөөнэй наран шагаан бултайжа, Худанай сагаан жабар һэрһэгэнэн үлеэнэ; гэр байрын үнхэрнүүдһээ гараһан утаан таһара сохюулан, хажуу тээшээ халба һурэнэ.

Хэды тиимэ жабартай хүйтэншье һаань, Сагаан Нуурай фермынхид үни ажалдаа гаранхай—хорой хүһамаг соогуур, эндэ тэндэ ажал хүдэлмэрээ хэжэ, ог шэмээ табилдажа, нэрлэжэ малаашье дуудахань тон тодоор соносхоно.

Малай типовой байра соо орохо-домнай, Доржима Бадмацыреновна үнеэдтээ үглөөнэйнь үбһэ, кукурузын хэршэмэгүүдые үгэжэ байба. Маанадай ороһышье обёорнгүй тон абьястайгаар ажаллана, үнеэдэйнгээ һүнин дэбисхэрые хуряан арилгана... Гар түргэн, шударгы гэшэнь. Даажа абаһан 17 үнеэдынь тобир таргануу. 1957 ондо һү бүри ехээр һаадаг болохо тухай партиин ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгада харюу болгон, мүнөө ажахын жэлэй эсэс хүрэтэр үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха уялга Доржима абаһан байна.

Доржима Бадмацыреновна энэ уялгаа мүнөөнһөө бэелүүлжэ эхилэнэ. Малаа эрхим һайнаар харууһална. Үнеэдээ зоотехническэ заабариин ёһоор, тусхай графигаар мол саг соо эдеэлүүлдэг, уһалдаг, байрынь ходо сэбэр байлгадаг.

Үнеэдэйнь һаам ямар байһынь һонирхон мэдэхэдэмнай нүхэр Базаржапова ажахын шэнэ жэлэй 4 һарын турша дотор үнеэн бүриһөө дунда жэшээгээр 400-гаад литр һү һааһан байба.

—Илангаяа үбэлэй сагта һү һаалгаяа хорооxo ёһогүйбди. Хэрбээ үбэлэй һаранууда шангаар хүдэлөөгүй һаа, һү һаалгаар гээгдээ зундааашье хүсэлдүүлжэ шадахагүйш,—гээд нүхэр Доржима хөөрэнэ.

Доржима үнгэрэгшэ жэлдэшье үнеэн бүриһөө дунда жэшээгээр 1104 литр тоһолиг һайн һү һаагаа һэн. Мүн даажа байдаг 17 үнеэнһөө 17 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлһэн юм. Ингэжэ һайнаар хүдэлһэнэйнгөө түлөө 1956 оной зун Доржима Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ ошоод ерээ һэн.

—Нёдондо жэл үбһэ тэжээлээр дутамаг үбэлжэлгэн мүнөө үнеэн бүриһөө 1000 литр үлүүтэй һү һаагаа һэн. Мүнөө жэл тэжээлээр яһала элбэгбди. Һуншье эли бодо ехээр һаагдаха ёһотой. Юрдөө һү һаалгаар уялгаа ябашье дүүргэхэб,—гэжэ нүхэр Базаржапова хөөрэнэ.

Удангүй үнеэ һаалга эхилнэ. Доржима һаахынгаа урда тээ үнеэн бүхэнэй дэлэнгые заатагүй нидхэрдэг байна.

—Үнеэнэй хюһаран болоходонь, һү багаар үгэнэ гэжэ шалтаад, эгээн һаалишад олонхи үнеэдэйнгээ дэлэн нидхэрхэеэ огто болидог, үнеэдээ эртэ шэргээжэрхидэг. Энээнэй тэй тэмсэхэ хэрэгтэй. Хюһаран үнеэдые сагһаань урид шэргээхэһээ хайхарамжагүйгөөр харуулһанай гэжэ ойлгодог, үбһэ тэжээлынь үнгэрүү ехээр хайрлажархидаг ушарнууд байдаг бшуу. Тиимэ, хуушанай заншалаа баһал тэсэмгэйгээр зайсуулха ёһотойбди,—гэжэ һаалишан Доржима мэдүүлнэ.

Сэхэынь хэлэхэдэ, нүхэр Базаржапова ульгам шударгы ажалаараа, һайн дүнгүүдээрээ, шэнэ юумэ бүхэниие шанжэлжэ ажал хүдэлмэридөө хэрэглэдэг байһанаараа хүндэтэй, суутай болохоһоо гадна, бухы аймагтаа мэдээжэ болонхой. Тэрэнэй ажал хүдэлмэриие мэргэжэлтэн нюдөөр шэнжэлэн харахада ехэ һайн байдаг, үшөө олон һонирхолтой зүйлнүүд олдохол байха.

Нүхэр Базаржапова мэдэһэн, ойлгоһон шэнэ юумэ бүхэнөө, амжалтынгаа арга оньһые «үмсэ хүбиингаа туулмаг» соохоно хадагалаад, хаагаад ябадаггүй, харин сугтаа хүдэлдэг нүхэдтэеэ саг үргэлжэ хубаалдадаг байһаниинь һайшаамаар.

Хэжэнгын аймагай Дунда Худанай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд эрхим һаалишан нүхэр Доржима Бадмацыреновна Базаржаповае Хэжэнгын аймагай Соведэй депутадта кандидат болгожо, Сагаан Нуурай һунгуулиин округһоо нэгэн дуугаар дэбжүүлээ.

Олониитын ашаа туһада хүсэ шадалаа гамнангүй ажалладаг Доржима Базаржаповые аймагайнгаа дээдэ зургаанда колхозшиннгүүд мэдэхэдээ дэбжүүлээ. Зөөл нюдэн хүрсэ бшуу даа. Арад эсэлиогоо этигэл найдабарине нүхэр Базаржапова нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэнь лабтай. **Р. ЦЫБИКОВ.**

Манай республикын һонин

Һунгагшадта концерт

Хойто-Байгалай аймагай Нижне-Ангарска загаһанай комбинадай профсоюзна клубай дэргэдэ үнгэрэгшэ жэлдэ урaнһайханай самодеятельностиин кружок эмхидхэгдэһэн байгаа. Кружогто һайн дураараа хабаадалсагшадай дунда консервын заводой, моторно флодой, консервын шэнэ заводой барилга дээрэ ажаллажа байгшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд оролсоно. Энэ коллектив һая эмхидхэгдэһэн байбашье, 20 гаран зүжэг наада, концерт ажалшадта харуулаа.

Мүнөө нютагай Соведүүдтэ һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ уранһайханай энэ коллектив ажалшадта гоё һайхан концертнүүдые харуулна. Һүүлэй үедэ тэдэнэр комбинадай клубта, Ленинэй, Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудта хамта 6 концерт харуулаа. Арадай дуунуудые дуулагшад В. В. Васильев И. Е. Воронина, Е. С. Гребенникова гэгшэдые концерт харагшад халуунаар угтана. Загаһанай комбинадай уранһайханай самодеятельностиин кружогойхид мүн залуушуулай фестивальда бэлэдхэжэ байна.

И. Волегжанин.

„Советскэ Росси“ гэжэ колхоз

Хүршэ хоёр бағахан артельнүүдэй—Дзержинскиин нэрэмжэтэ, «Путь Ленина» гэжэ артельнүүдэй хамтарха тухай Жэрэм нютагта хүлеэһэр үнинэй юм.

Һая эдэ хоёр колхоз нэгэдэжэ, Тарбагатайн аймагта «Советскэ Росси» гэжэ шэнэ колхоз байгуулагдаба.

В. Гроссман.

40 хонин эхирлээ

Эрхим шанартай ноохоороо Киранай отарын хонин һүрэг гансахан Кяхтын аймагта бэшэ, харин республика соогоо мэдээжэ болонхой.

Мүнөө энэ отара дээрэ шэнэ түл олоороо абтажа байнхай. Эндэ 260 хонин хурьгалжа, 300 хурьган абтаад, һайнаар түлжүүлэгдэнэ. Һүүлэй мэдээгээр энэ отарада 40 хонин эхирлэһэн байха юм.

Хурьгашад Людмила Сахарова, Радна Русанова гэгшэд тус бүридөө 42 хонинһоо 54 хурьга абанхай. Мүн Мария Ревякина 43 хонинһоо 50 хурьга абаа.

Отарын бүхы хонишод энэ жэлдэ 1200 хонидһоо 1400 хурьга абаха гэһэн уялгатай.

С. Климов.

Ажалта үдэртэ 8 түхэриг хубааба

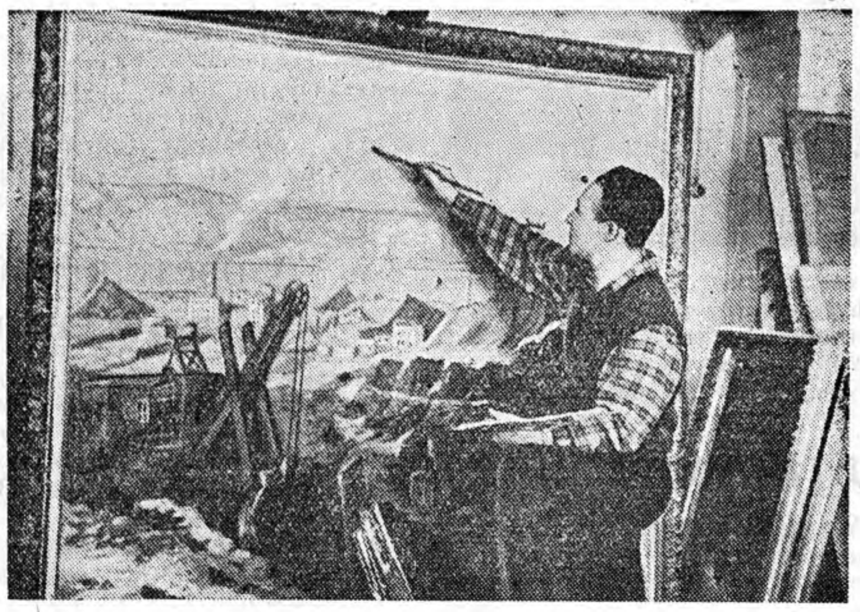
Молотовой нэрэмжэтэ колхоз Түнхэнэй аймагай эгээн саада захада. Һарьдаг Саянай хормойдо оршодог юм. Холын энэ колхоз жэл бүри хүгжэжэ, жэгдэ баян боложо байна.

Колхозой ашаг олзо ехэнхидээ мал ажалһаа ородог юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ артелиин ашаг олзо нэгэ миллион 900 мянга гаран түхэриг болоо.

Мүнөө колхознигууд ашаг олзоёо ажалта үдэртөө хубаажа байна. Тиин ажалта үдэр бүхэндэ 8 түхэриг мүнгэн хүртэбэ. Гэр бүлөөрөө артелиин ажахыда хабаадалсадаг колхознигууд мүнгэ ехээр абажа, ажаһуудалынь улам һайжарна. Колхозой гэшүүн Григорий Ивановичч Молоновой бүлэ ажалта үдэртэ 18 мянган түхэриг абахань. Колхозой шофёр Андрей Красаков мүнгэ, таряа, тоһо болон бусад юумэ абаха болоо.

М. Саридыков.

Залуу уранзураашад

Зураглан харуулдаг искусствын залуу мэргэжэлтэд, мүн өөрөө зуража һураһан оюун бэлигтэ уранзураашад, скульптура хэгшэд, яһан, модон дээрэ һиилэгшэд республикын фестивальда хабаадалсахаар бэлэдхэл хэжэ байна.

Залуу уранзураашад В. Гончар, М. Воробьев, В. Инжинов, Ю. Чирков, П. Соловьев, А. Клемашев ба бусад гоё һайхан шэнэ зурагуудые фестивальда зорюулан уран гоёор зуража эхилэнхэй.

Уранзурааша Гончар өөрынгөө зохёолые Братска ГЭС-эй залуу хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулна. Галуута-Нуурай шахтын нүүрһэ малтагшадай ажал, мүн тэдэнэй ажабайдалые харуулһан хоёр ехэ зурагые нүхэр Воробьев дүүргэжэ дүтэлөө. Рентген - кабинедэй хүдэлмэрилэгшэ, өөрөө зуража һураһан нүхэр С. Лихачев түрэл нютагайнгаа үзэсхэлэн гоё байгаалые харуулһан хоёр зураг зуража байна.

Городой предприятинуудай олохон залуу хүдэлмэришэд энэ выставкэдэ хабаадалсахын тула гоё һайхан зүйлнүүдые уралан бүтээжэ захалаа. Улан-Удын мебельнэ фабрикын хүдэлмэришэн нүхэр Афанасьев һиилэн һуулгаһан шэмэг гоёолтотой стол, арадай аман зохёолой удхаар модон дээрэ һиилэгдэһэн ехэ зураг хэжэ дүүргээд, уранзураашадай Союзда асаржа тушаагаа. Мүн мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэн А. Сысоев һүрэг буганүүдые харуулһан ехэ һайхан зүйлые яһан дээрэ һиилэн хэжэ байна. Мүн нүхэр Захаровай яһаар хэжэ байһан «Хүбүүхэн» гэжэ статуэтка һонирхолтой.

Городой предприяти, эмхи зургаануудаар хүдэлмэрилжэ байһан залуу уранзураашадай, мүн өөһэдөө зуража һураһан хүнүүдэй, һурагшадай ажалда уранзураашадай Союз туһаламжа үзүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уранзурааша М. П. Воробьев Галуута-Нуурай «7-дохи, 8-дахи шахта» гэһэн зурагаа зуража байна.

Т. Рудь гэгшын текст.
Е. Ринчиновагай фото.

Миллионер колхозууд

Хоригн аймагай колхозуудай ажахыһаа абадаг мүнгэн олзо доход үнгэрэгшэ жэлдэ ехээр ургаһан байна. Мүнөө 14 колхозуудһаа табанинь, жэшээлхэдэ, Сталинай, Хрущевой, Калининай, Кировэй нэрэмжэтэ ба «Улаан Одон» колхозууд миллион улүүтэй олзо доходтой болонхой. Колхозой олзо доходой дээшэлхэтэй хамта колхозингуудай ажалта үдэртөө абадаг мүнгэн ба натуральна олзонь мүн лэ ехэ болоно.

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз нёдондо жэлдэ ажахыһаа 830 мянган түхэригэй олзо доход абажа, колхознигуудай ажалта үдэр бүхэндэ 3 түхэриг мүнгэ хубааһан юм. Харин мүнөө жэл колхозой олзо доход 1.318 мянган түхэриг хүрэтэрөө ургаа, тэрэнэй 80 гаран процентнь ниитын мал ажалһаа ороо. Тиигэжэ колхознигуудай ажалта үдэр бүхэндэ 6 түхэриг мүнгэн, 3 килограмм орооһон үгтэһэн байна. Тиимэһээ ажалта үдэртөө ехэ мүнгэ, таряа абаһан колхознигууд олон. Жэшээлхэдэ, хонишон Вандан Бадмаевай бүлэ 2027 ажалта үдэр олож, 12.102 түхэриг мүнгэ, 70 центнер шахуу тэхэ гү, али хоёр машина орооһо таряа абаа. Мүн ахадүүнэр Бадма, Дугаржап Бумбеевтэн 2054 ажалта үдэр оложо, тэрэнэйдээ 12324 түхэриг мүнгэ, мүн 60 гаран центнер орооһо таряа абаа.

Ц. Дандаров, манай корр.

Комсомолшуудай фермэдэ пионернүүд шуһална

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой фермын һаалишадта ВЛКСМ-эй Курумканай айкомой дамжуулгын Улаан туг тээсгэн барюулагдаа. Энэ фермэ дээрэ һаалишадаар бүлта комсомолшууд хүдэлдэг.

Ажахын үнгэрһэн дүрбэн һарада энэ фермынхид нёдондоной энэ үеынхиһөө 2,5 дахин ехэ һү һаагаа. Түрүү һаалишад Валя Бадмаева, Валя Дамбаева гэгшэд үнеэн бүриһөө 430—450 литр һү һаагаад байна.

Аха нүхэд болохо комсомолшуудтаа эндэхи Түнгээнэй долоон жэлэй һургуулиин пионернүүд ехэ туһа хүргэнэ. Пионернүүд һуралсалайнгаа һүүлээр малшадтай хамта хүдэлжэ, мал харуулхалха дуй дүршэлтэй болоно.

Фермын улаан буланда бишыхан библиотекэ, газетэнүүд, журналнууд, радиоприёмник, шатар гэхэ мэтэ хэрэгсэлнүүд бии. Тэндэ зоотехническэ һуралсал болодог. Тэрэниие комсомолой комитедэй гэшүүн зоотехник Д. Гомбоев хүтэлбэрилдэг. Мүн эндэ уранһайханай кружок эмхидхэгдэжэ, болохоёо байгаа фестивальда бэлэдхэл абуулагдажа байна.

П. Бадмаев, колхозой гэшүүн.

Студентнэртэй уулзаба

Нарһатын дунда һургуули дүүргэжэ гараһан, мүнөө институтта һуража байһан студентнэртэй заншалта уулзалган Яруунын аймагай Культурын байшан соо болоо. Тэндэ залуу врачнар, багшанар, хүдэлмэришэд, колхознигууд сугларба.

Дунда һургуулиин һуралсалай талые даагша Д. Г. Номтоев амаршалгын үгэ хэлээ. 10-дахи классайхидай һуралсал, тэдэнэй ажалай амжалта тухай нүхэр Номтоев хөөрэжэ үгэбэ.

Урдань энэ һургуули дүүргэһэн, мүнөө институтта һуража байһан Л. Ширабон, Г. Уварова, Е. Егорова ба бусад үгэ хэлэһэн байна. Һургуулиингаа һүүлээр МТС-тэ ажаллажа байһан тухайгаа В. Хайдапов. Ю. Данилов хөөрэбэ.

Вечерэй эсэстэ 10-дахи классай һурагшад концерт харуулһан байна.

В. Васильев.

Шэнэ саһан дээрэхи мүр

Һүниндөө ороһон саһан Бурданай тала дайдые хүбэн хүнжэлөөр хушажа, ан гүрөөл шэнэ мүр мүрлэбэ.

— Үнэгэнэй үбэлэй агнууриин сезоной һүүлшын үдэр болоһые мэдэһэндэл ороһон саһан гээшэб,—гэжэ Дашижапов ухаандаа бодон, үүрэй боро хираагаар холын добо тээшэ алхална.

Үнэгэнэйшье мүр үни бэдэрэгдэбэгүй. Шанха добо тээшэ ошоһон жэжэхэн мүрнүүдые ангуушан хараба. «Зай, энэ добын саанахи талада хулганаан олооро байрладаг. Тэдэнэй хойноһоо агнуури хэхээ ошобо хаш», гэжэ байгаад Дашижапов аалиханаар гүбэр, гүбэр гэнэ.

Ангуушанай добо дээрэ гарахада, үнэхөөрөөшье нэгэ үнэгэн саһан хүр малтажа байба. Дашижапов аалихан буугаа тодхожо, сэб сэхэ үнэгэнэй тархи руу шагаагаад буудаба. Үнэгэншье тарайшаба. Энэнь Кяхтын аймагай мэдээжэ ангуушан Ч. Ц. Дашижаповай сезон соо бариһан 14-дэхи үнэгэниинь байба.

Нүхэр Дашижапов энэ жэлдэ 50 гаран хэрмэ, хэды шэлүүһэ, бусад ангуудай арһа тушааба.

Л. Жуков.

А. БАДАЕВ

Һаалишан хүбүүн

Яруунын совхозой һаалишан нүхэр Дылыковтэ зорюулнаб

Үнеэ һаалга эхэнэрэй ажал юм гээд
Үни урданһаа хэлсэдэг байгаа улад зон.
Хуушанай заншал эрэшүүл мүнөө эбдэжэ,
Хүдэлхэеэ ошоно, һаалишан боложо, фермэдэ.

Багаһаа малда дуратай хүбүүн тиихэдэ
Баян талаараа үхэр адуулдаг байгаа ха,
Комсомолой уряагаар хотоһоо залуушуулай
ерэхэдэ

Хүбүүн бодоо һэн: «һаажа туршабал яахаб»,

Түрүүшын алхам бэрхэтэй ха юм хэзээдэ,
Тухашарха сагууд нэгэтэ бэшэ дайралдаа —
Хүнэгтэй ябахадань хүбүүд шоглоо энеэлдэн,
Хүнүүдһээ багые һаахадаа түрүүшээр гашуудаа.

Зоригтой зүрхэн сохилоо залуу сээжэдэнь,
Зориһондоо хүрэхөөр Эхэ орон хүмүүжүүлээ.
Тэжээлээр элбэг, харууһа һайнтай үнеэдынь
Туһалха гэһэндэл сагаан эдеэ дэлгэрүүлээ.

Үнеэ һаалга эрэшүүлэйшье ажал юм гээд
Үнэн ажалаараа комсомол хүбүүн гэршэлээ.
Үнөөхи энеэлдээшэ нүхэдынь тэрээнтэй зэргэлээд,
Үдэшэ үглөөнинь фермэ тээшэ гэшхэлээ.

Байрын олон гэр баригдана

Прибайкальска аймагай предприяти, ажахын организацинууд үнгэрэгшэ 1956 ондо баригдын талаар ехэ хүдэлмэри хээ. Нэгэ жэлэй турашада аймаг дотор хамта 8 мянга гаран квадратна метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдажа, хэды зуун колхознигууд, механизаторнууд ба бусад гоё һайхан байранууд туһалдаг болоо.

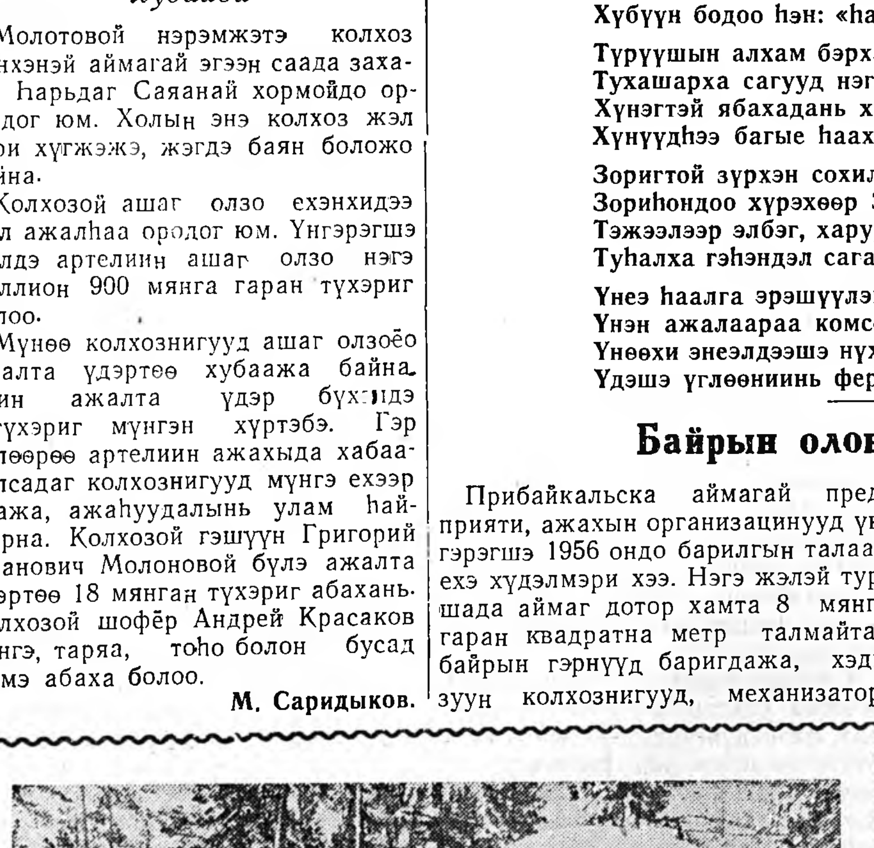
Илангаяа ой модоной промышленностиин предприятинуудта баригга үргэнөөр ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, Итанцын леспромхоздо өөһэдынгөө хүсөөр барилга хэхэ түрүү үүсхэл дэмжэгдэжэ, тэндэ һүүлэй үедэ олохон гэрнүүд баригдажа, 45 айл шэнэ байрада ороо.

Барилгын хажуугаар хуушарһан байрануудые шэнэдхэн заһабарилха хүдэлмэри таһалгарагүй ябуулагдана. Мүн Кома тосхониие болботон түхэлтэй болгохо талаар ехэ юумэ хэгдэжэ.

Итанцын модошод энэ жэлдэ барилгын ехэ хүдэлмэри хэхээр харалгаад, тэрэнээ һайнаар бэелүүлжэ байна. Һунгалтын үдэртэ дашарамдуулжа тэндэ 4—4 байратай 5 гэр ашаглалгада тушаагдахань. Мүн хүүгэдэй яслиин һуури табигдажа захалагдаа, Кика тосхондо ферльдшерскэ пункт баригдажа дүрэхэ дүтэлөө. Энэ жэлэй эхиндэ 60 киловатт хүсэтэй электростанци ашаглалгада оруулагдаа.

Мүн аймагай колхозуудта культурно-ажаһуудалай барилга үргэнөөр эрхилэгдэнэ. Колхознигуудай хүсөөр 31 байрын гэр баригдаа. Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо—хүүгэдэй ясли, «Заветы Ильича» колхоз Троицк, Таловка һууринуудта 2 клуб барижа ашаглалгада оруулаа.

Г. Ильин.

Яагаа томо «мөөгэн бэ».
Ямар аргаар мулталхаб?

М. Миневэй фотоэтюд.

Санашадай мурЫсөөн

Февралиин 23—24-нэй үдэрнүүдтэ республикын городууд, аймагуудай залуушуулай суглуулагдамал командануудай мүрысөөн болоо. Энэ мүрысөөндэ Улан-Удэ, Кяхта, Городок городуудай, мүн 12 аймагуудай хамта 80 санашад хабаадалсаа.

Хоёр үдэрэй туршада болоһон үсэд шанга туладдаанай удаа городуудай командануудай дундаһаа Улан-Удын Железнодорожно, Городской райнуудай командануд 1-дэхи, 2-дохи һууринуудые, кяхтынхид гурбадахи һуури эзэлээ.

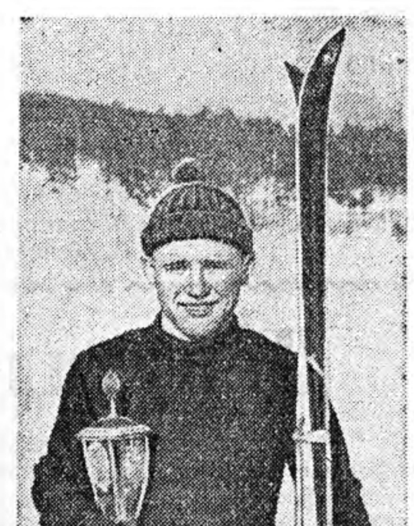
Хүдөөһөө ерэһэн командануудай дундаһаа Сэлэнгын аймагай санашад шалгараа. Мухаршэбэрэй команда—хоёрдохи, яруунынхид гурбадахи һууринуудта гараа.

Мүрысөөндэ шалгарһан командануудта физкультура ба спортын республиканска комитедэй дипломууд, үнэтэ шангууд барюулагдаа.

15 километртэ болоһон өөһэд хоорондын мүрысөөндэ Котельников, Перякин (Улан-Удэ) гэгшэд бараниие ахин гараа.

Хүдөөгэй залуушуулай дундаһаа И. Буланов (Кудара) 15 километрые 1 час 40 секунда соо гаталжа гараба, М. Галданов (Сэлэнгэ)—хоёрдохи, Кочмарёв (Кабанск)—гурбадахи һууринуудые эзэлбэ.

Энэ мүрысөөн залуушуулай спортивна мэргэжэлые улам дээшэлжэ байһые харуулба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн Александр Котельников.

Н. Ивановой текст.
Л. Апреловэй фото.

СПОРТЫН ҺОНИН

Шатар. Шатараар городой түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй 11-дэхи уулзалга болобо. Мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан Власов городой чемпион Шадринда шүүгдэжэ, Аминовые, Этагоровые шүүгээ, Павловтай наадаһан партинь хойшолуулагдаа.

Шадрин Колтовичые, Аминовые шүүгээ, Черноскутовта шүүгдээ. Хуушанай шатаршан Цыденов Колтович Трубин хоёрые шүүгээд, Пронинтой тэнсээ.

11-дэхи уулзалгын удаа Власов, Шадрин, Цыденов гэгшэд 8—8 очкотой, Пронин 7,5 очкотой болонхой.

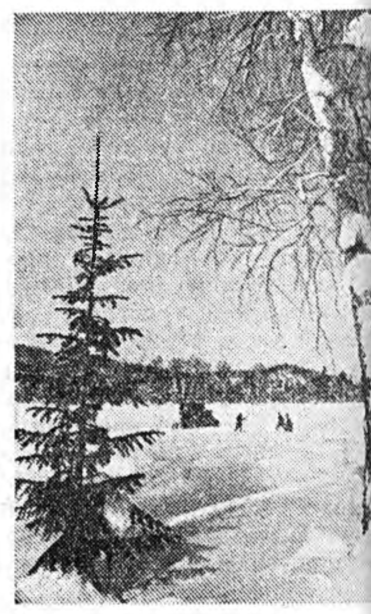
Хоккей. Энэ спортоор республикын кубок абахын түлөө городуудай командануудай хоорондо мүрысөөн захалба. Мүрысөөндэ 7 команда хабаадалсана.

Түрүүшын уулзалгада «Звезда» команда «Авангардые» 6:4 тоотойгоор шүүгээ. «Буревестник» команда Кяхта городой хоккеистнүүдтэй наадаад, хэбэрэгхэнээр илалта туйлаа. «Байкал», «Локомотив» гэжэ командануудай мүрысөөн тэнсэлгээр дүүрээ. Мүн мүрысөөндэ Городок городой спортсменүүд хабаадалсана.

Сана. Закаменай аймагта санаар һоннрхолтой мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Энэ мүрысөөндэ хамта 300 хүн хабаадалсаа. Тиин Цакирай дунда һургуулиинхид түрүү һуури эзэлээ.

Хэжэнгэ. Шатараар аймагай түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ Панов шалгаржа, аймагай чемпион болобо.

А. Игумнов.

Турка гол дээрэ. Модо шэрэхэ ... сэбэрлэгдэжэ байна.

М. Михайловай фото.
Байкальска леспромхоз.

Ангуушанай тэмдэглэл

Һойр

Үүр хираалхаһаа эхилжэ, һо... нууд наадандаа суглардаг. Һо... нуудай наадан мартын хахад... майн һүүл болотор үргэлжэлдэг ... Ангуушад нааданайнь үедэ һо... агнадаг байна.

Һойрнууд хуша модотой, ... жэмэстэй газарта байржаһан, ... шубууд мүн. Тэдэнэр ехэнхид... алирһаар, һамараар, нэрһээр хо... лодог. Тэдэ угаа хёрхо нюдэт... һонор шэхэтэй юм. Зуун метр... газарта зуруул хухалхые дуула... ниидэшэһэн байдаг.

Эрэ һойрнууд хара үнгэтэй, ... бан килограммһаа дээшээ шэгнүү... тэй, эмэ һойрнууд — шара, хо... килограмм хүрэтэр шэгнүүртэй ... Һойрнууд июль һара соо ямар... модоной узуурта хонхойлго... уурхай түхеэрдэг. Тэндэ үн... гэлөөд шара һойрынь үндэгөө да... даг байна.

Һойрнууд мяхалиг үүлтэрэй ш... бууд юм.

Хура

Үбэлэй хүйтэншье үдэртэ ... гыһаа холо бэшэ хүһанай узу... раар хурануудай ябахань хар... дадаг. Хура ехэнхидээ хүһ... ой соо байрлажа, хүһанай ба х... бургааһанай гүлгэ эдидэг юм.

Эрэнь бамбагар толгойтой, ... тагар һүүлтэй, томо хара шубу... Хара хура нааданайнгаа үедэ (н... даниинь апрелиин хахадһаа, ... һарын хуушартар) һүүлээ дээш... хятаруулан үргөөд, бүбэнэн д... гардаг. Нааданайнгаа үедэ тэдэ... хэдэн арбаадаараа суглардаг. Эм... шара үнгэтэй, нэгэ килограмм ... хуу шэгнүүртэй юм.

Хура шубууд июль һарада ... нашье газар хонхойлгоод үндэг... дэг, найманһаа арбан дүрбэ хү... тэр үндэгэ гаргадаг. Хура ... бууд манай республикын ой ... гада бүлэг бүлэгөөрөө байдаг ... Үбэлдөө газарта саһа малтаад ... нодог, дулаанда нара ороһоо эх... жэ, модондо гарадаг байна.

Б. Шойдоков.

Болоһон ушар

Залуушуул туһалб...

Февралиин нэгэ үдэшэ. Улан... станциин сигнализаци ба хэ... холбооной 6-дахи дистанциин э... тротехник Юрий Мещеряков, ту... замай техникумэй студент Петр... сев вечерһээ гэртээ харижа ... һэн. Гэнтэ Революциин талмай... һээ эхэнэрэй хашхарха абяан д... даба. Тэдэ хоёр абяанай дуулд... тээшэ гүйлдэбэ.

— Энэ сквер соо ябажа ябах... гурбан хүн хүсэжэ ерээд, га... бариһан мүнгэтэй сумкыемни б... гаа. Ленинэй үйлсэ тээшэ үй... шэбэ, — гэжэ С. гэгшэ үйл... ниие намнажа, нэгэнь Чит... үйлсэдэ хүсэһэн байна. Энэ ... хаяһан сумка абаад, мүн өөр... баад, Городой район... мой милициин таһагта асарба... бариһан хүн Иринчеев гэжэ ... той байба. Иринчеев эхэнэрэй ... ка буляажа абаһанаа мэдэрэ...

Өөрынгөө гражданска ... үнэн сэхээр дүүргэһэнэйнь, ... дые барихадаа һүбэлгэн бэ... римгой байһанайнь түлөө Ю... Мещеряков, П. С. Лосев гэ... БМАССР-эй МВД-гэй Хүнды... грамотаар шагнагдаа.

Редактор Д. Л. ЛОБСАН...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00359. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 77...